

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟัง
ข้อความภาษาอังกฤษ การใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ และความสามารถทางภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับวิธีการฟังแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
และสามารถสรุปสาระสำคัญโดยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาอังกฤษ
 - 1.1 ความหมายของการฟัง
 - 1.2 ความสำคัญของการฟัง
 - 1.3 กระบวนการในการฟัง
 - 1.4 ความสามารถในการฟัง
 - 1.5 การทดสอบความสามารถในการฟัง
 - 1.6 การระลึกทันทีในฐานะที่เป็นวิธีวัดความสามารถในการฟัง
2. การใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ
 - 2.1 ความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ
 - 2.2 ความสำคัญของกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ
 - 2.3 ประเภทของกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ
 - 2.4 วิธีศึกษาการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ
3. ความสามารถทางภาษาอังกฤษ
 - 3.1 ความหมายของความสามารถทางภาษาอังกฤษ
 - 3.2 องค์ประกอบของความสามารถทางภาษาอังกฤษ
 - 3.3 การทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาอังกฤษ

1.1 ความหมายของการฟัง

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการฟังไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

Littlewood (1981: 66) ได้อธิบายความหมายของการฟังว่า การฟังเป็นกระบวนการที่เกิดจากการกระทำของผู้ฟังในการรับรู้และทำความเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ซึ่งผู้ฟังต้องใช้ความรู้ที่มีอยู่ทั้งจากแหล่งข้อมูลทางภาษา (Linguistic Sources) และแหล่งข้อมูลที่ไม่ใช่ภาษา (Nonlinguistic Sources)

Widdowson (1983: 60) ได้จำแนกความแตกต่างระหว่าง การได้ยิน (Hearing) กับ การฟัง (Listening) ว่า การได้ยินเป็นความสามารถของผู้ฟังที่จะเข้าใจหน่วยย่อยๆ ของภาษาที่ผู้พูดเปล่งเสียงออกมาโดยอาศัยความรู้ด้านระบบเสียงและไวยากรณ์ของภาษาในการเชื่อมส่วนต่างๆ ของหน่วยย่อยๆ ของภาษาเข้าเป็นประโยคหรือข้อความ ส่วนการฟังเป็นความสามารถที่จะเข้าใจว่าประโยคนั้นๆ มีความสัมพันธ์กับประโยคอื่นที่พูดไปแล้วอย่างไร และเข้าใจว่าประโยคดังกล่าวมีหน้าที่อย่างไรในการสื่อสาร ซึ่งผู้ฟังจะเลือกจำเฉพาะสิ่งที่สัมพันธ์หรือตรงกับวัตถุประสงค์ในการฟังของตนเองเท่านั้น และจะตัดส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป

Nicholas (1988: 19) ได้อธิบายความหมายของการฟัง ว่าเป็นกระบวนการภายในของผู้ฟังซึ่งไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง ทั้งนี้ไม่มีผู้ใดสามารถบอกได้อย่างแน่นอนว่า ในขณะที่ผู้ฟังฟังและทำความเข้าใจนั้น เกิดอะไรขึ้นหรือผู้ฟังนึกคิดอย่างไร

Finocchiaro (1989: 95) ได้กล่าวว่า “การฟัง คือการถอดความภาษาและตีความ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้ฟังจะต้องมีความตั้งใจฟังและต้องจำเกี่ยวกับสิ่งที่ฟังได้ จึงจะเกิดความเข้าใจในการฟัง”

Steil, Larry และ Kitt (1983 cited in Feyten, 1991: 75) ได้ให้ความหมายของการฟังไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นซึ่งมีความสัมพันธ์กัน 4 อย่างคือ

1. การรับข้อมูลผ่านทางโสตประสาท (Sensing) หมายถึง การได้ยินข่าวสารทั้งที่เป็นคำพูดและไม่ใช่คำพูด

2. การตีความ (Interpreting) หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับความเข้าใจ
3. การประเมิน (Evaluating) หมายถึง การแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นและการยอมรับหรือไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้พูดพูด
4. การโต้ตอบ (Responding) หมายถึง การใช้ตัวแนะที่เป็นคำพูดและไม่ใช่คำพูดตอบสนองต่อข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ

วิรัตน์ บุญมาตย์ (2539: 15) ได้สรุปความหมายของการฟังว่า “การฟังหมายถึง การรับสารทางโสต ที่ผู้ฟังต้องมีความสนใจ และพิจารณาคัดสรรข้อมูลในสาร แล้วตีความสารนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงตามสถานการณ์และวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร”

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการฟังที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้น สรุปได้ว่าการฟัง (Listening) มีความหมายที่ลึกซึ้งกว่า การได้ยิน (Hearing) ดังที่ การฟังเป็นกระบวนการภายในที่เกิดขึ้นในตัวผู้ฟังโดยเริ่มจากการรับข้อมูลผ่านทางโสตประสาท แล้วจึงมีการตีความโดยอาศัยพื้นความรู้เดิมและการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ตามด้วยการประเมิน ก่อนที่ผู้ฟังจะโต้ตอบสิ่งที่ฟังได้ ทั้งนี้นอกจากที่ผู้ฟังต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับภาษา ทางด้านเสียง ศัพท์ โครงสร้างทางภาษาแล้ว ผู้ฟังจะต้องมีความสนใจ และตั้งใจขณะที่ฟัง จึงจะสามารถจำและเข้าใจข้อมูลได้ตรงตามที่ผู้พูดต้องการจะสื่อ

1.2 ความสำคัญของการฟัง

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังดังนี้

Lundsteen (1990: 213) กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ว่า การสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนเราใช้ทักษะการฟังมากที่สุด การฟังจึงเป็นหัวใจของการก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างบุคคลและยังเป็นหัวใจในการเรียนการสอนอีกด้วย

Doff (1991: 198) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ว่า การฟังเป็นวิถีทางที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษา เช่น การที่ผู้เรียนภาษาได้คุ้นเคยกับโครงสร้าง และคำศัพท์ในสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่หนึ่ง ผู้เรียนเหล่านี้จะมีโอกาสแสดงออกในการใช้ภาษา เพราะได้ยินภาษาอังกฤษตลอดเวลา และสามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าผู้เรียนที่ไม่เคยได้ยินผู้พูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันเลย

Peterson (1991: 106) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการฟังที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษว่า การฟังถือได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จที่จะนำไปสู่ความสามารถทางภาษา ความสามารถในการฟังทำให้ผู้ฟังสามารถเรียนรู้ทั้งทักษะด้านภาษาและทักษะในด้านอื่นๆ ได้

Rost (1994 cited in Nunan and Miller, 1995: 5) ได้สรุปความสำคัญของการฟังที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศดังนี้

1. การฟังเป็นสิ่งที่สำคัญในชั้นเรียนภาษา เพราะการฟังเป็นการให้ตัวป้อนทางภาษาแก่ผู้เรียน ถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจในตัวภาษาที่ได้รับแล้ว จะไม่เกิดการเรียนรู้ภาษาที่เรียน
2. การฟังภาษาพูดเป็นวิถีทางที่จะทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ถ้าผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ได้ฟังสามารถพูดโต้ตอบได้ แสดงว่าผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และเกิดการเรียนรู้
3. การฟังภาษาพูดที่สมจริงเป็นสิ่งที่ทำนายสำหรับผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาพูดที่เจ้าของภาษาใช้จริงได้ดีขึ้น
4. การฝึกการฟังโดยใช้กิจกรรมต่างๆ มากมายทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า การฟังเป็นทักษะที่สำคัญ และมีบทบาทในการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากทักษะหนึ่ง นอกจากนี้การฟังยังเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จในการเรียน โดยเฉพาะการเรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองแล้ว การฟังเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในชั้นเรียนภาษา เพราะการที่ผู้เรียนได้ฟัง เป็นการได้รับตัวป้อนทางภาษา ซึ่งสิ่งนี้เองที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษา และการมีปฏิสัมพันธ์ขึ้นได้ นอกจากนี้กิจกรรมการฟังเป็นสิ่งที่ทำนาย และสามารถช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาอื่นๆ ของผู้เรียนให้ดีขึ้น

1.3 กระบวนการในการฟัง

นักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการในการฟังดังนี้

Anderson (1985 cited in O'Malley, Chamot and Kupper, 1989: 419 – 421) ได้แบ่งขั้นตอนของกระบวนการของการฟังว่าประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรับรู้ (Perceptual Process) เป็นการให้ความสนใจคำพูด คือ การเลือกคำ หรือวลีที่สำคัญ และการเน้นเสียงที่จะมีผลต่อการตีความสิ่งที่ฟัง

2. **ขั้นวิเคราะห์คำในประโยค (Parsing Process)** เป็นการวิเคราะห์ความหมายโดยพิจารณาความสัมพันธ์ของหน่วยต่างๆ ที่ประกอบในประโยค เช่น ประโยค I will give each student a blue test booklet ผู้ฟังอาจวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยา (give) และ คำคุณศัพท์ (blue) ความสัมพันธ์ระหว่างคำนาม (I, student, booklet) และเวลา (will) การวิเคราะห์รูปประโยคขึ้นอยู่กับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนด้วย ผู้เรียนอาจใช้ความรู้ทั่วไปในเรื่องที่ฟังและรูปแบบการนำเสนอข้อมูลมาประกอบในการวิเคราะห์

3. **ขั้นการนำไปใช้ (Utilization)** เป็นการเชื่อมโยงความหมายของข้อมูลที่ได้รับมาให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ ความรู้เดิมที่ถูกเลือกมาใช้ต้องอยู่ในระดับที่สัมพันธ์กับความหมายในข้อมูลใหม่

Richards (1990: 50-67) ได้เสนอกระบวนการในการฟังซึ่งประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ 2 กระบวนการคือ

กระบวนการบนสู่ล่าง (Top-down Processing) เป็นกระบวนการที่ผู้ฟังนำความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัว (Real World Knowledge) ที่ได้สะสมไว้ในลักษณะของความรู้เดิม (Schemata) มาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่ได้รับฟังแทนการทำความเข้าใจโครงสร้างใหม่ของภาษา

กระบวนการล่างสู่บน (Bottom-up Processing) เป็นกระบวนการที่ผู้ฟังตีความสิ่งที่ฟังโดยยึดคุณลักษณะด้านภาษาศาสตร์ของภาษาเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้ฟังจะรวบรวมความรู้ใหม่ในด้านโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษา มาเชื่อมโยงกับความรู้ในด้านกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ หรือโครงสร้างทางภาษาที่มีอยู่เดิมในหน่วยของความจำระยะยาว (Long-term Memory) เพื่อตีความสิ่งที่ฟัง

Peterson (1991: 110) ได้กล่าวถึง ลักษณะของกระบวนการล่างสู่บนและบนสู่ล่างว่า กระบวนการทั้งสองอาจเกิดในลักษณะร่วมกัน คือ ถ้าผู้ฟังขาดข้อมูลในระดับหนึ่งก็สามารถชดเชยโดยใช้ข้อมูลจากอีกระดับหนึ่ง เช่น ผู้ฟังใช้ความรู้ด้านคำศัพท์ช่วยในการพิจารณาความหมายในกรณีที่เกิดความสับสนในเสียงที่ฟัง หรืออาจใช้การแปลเพื่อพิจารณาว่าข้อความเป็นไปตามที่ทำนายไว้หรือไม่

Brown (1994: 235-236) ได้อธิบายถึงกระบวนการในการฟังว่า เป็นรูปแบบเชิงปฏิสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. รับสารที่เป็นคำพูด แล้วเก็บไว้ในความจำระยะสั้น

2. วิเคราะห์สภาพทั่วไปโดยพิจารณาจากสถานการณ์ที่รับสาร เช่น สถานการณ์ที่เป็น การสนทนา การกระจายเสียงทางวิทยุ เป็นต้น
3. พิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้พูด โดยพิจารณาจากสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม และ เนื้อหา เช่น เป็นการพูดเชิญชวน การขอร้อง การแลกเปลี่ยน การยืนยัน การปฏิเสธ การแจ้งเหตุ เป็นต้น นั่นคือพิจารณาหน้าที่ของสาร (Function) ที่ได้รับ
4. นำความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสารมาใช้ เพื่อให้การตีความสารเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล
5. ตีความ หรือพิจารณาความหมายของข้อความที่ได้ฟัง (Literal) ซึ่งบางครั้งความหมาย ของประโยคที่ฟังกับความตั้งใจของผู้พูดอาจต่างกัน
6. เข้าใจความหมายของคำพูด กุญแจสำคัญในการสื่อสารคือ การที่สามารถจับคู่ ความหมายตามรูป (Perceived meaning) กับความหมายที่แท้จริงในการสื่อความ (Intended Meaning)
7. พิจารณาข้อมูลว่า ควรเก็บไว้ในความจำระยะสั้นหรือความจำระยะยาว (Short-term or Long-term Memory) ความจำระยะสั้นเหมาะกับบริบทที่ต้องใช้ในการโต้ตอบทันที ส่วนความจำ ระยะยาวเหมาะกับข้อมูลที่มีรายละเอียดมาก เช่น ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการฟังการบรรยาย เป็นต้น
8. ลบข้อมูลเดิมที่มีอยู่ คำวลี ประโยคส่วนใหญ่ที่รับไว้จะถูกลบอย่างรวดเร็ว ข้อมูลที่จะ ถูกเก็บไว้คือ ข้อมูลที่สำคัญเท่านั้น

Brown ได้กล่าวสรุปถึงการฟังว่า เป็นกระบวนการเชิงปฏิสัมพันธ์ นั่นคือ หลังจากการรับ ตัวป้อนทางเสียงแล้ว ตัวป้อนนั้นต้องผ่านกระบวนการต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ กัน ก่อนที่ผู้ฟังจะเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้พูด คือการโต้ตอบนั่นเอง ซึ่งกระบวนการต่างๆ ดังได้กล่าว มาอาจสรุปได้ว่า ประกอบด้วยวิธีการสำคัญ 2 ประการ คือ เมื่อผู้ฟังรับสารเข้ามาแล้ว ผู้ฟังจะนำ ความรู้ที่มีอยู่แล้วคือ ความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาและความรู้ทั่วไปมาประกอบในการตีความ การนำ ความรู้เกี่ยวกับตัวภาษามาใช้ประกอบในการตีความนั้น ผู้ฟังพิจารณาองค์ประกอบทางภาษาที่ ปรากฏในคำพูด คือ เสียง คำศัพท์ และโครงสร้างประโยคช่วยให้เข้าใจสิ่งที่ฟัง ส่วนการนำความรู้ ทั่วไปมาใช้ประกอบการตีความนั้น เป็นการใช้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของสิ่งที่ฟังหรือพิจารณา สถานการณ์ในการฟัง ช่วยในการตีความสิ่งที่ฟัง ซึ่งวิธีการทั้งสองแบบนี้เรียกว่า กระบวนการล่าง สู่บน (Bottom-up Process) และกระบวนการบนสู่ล่าง (Top-down Process)

จากแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับกระบวนการในการฟังดังที่เสนอมานี้แล้ว สรุปได้ว่า กระบวนการ ในการฟังประกอบด้วยารับตัวป้อนภาษาทางเสียงและการตีความตัวป้อนที่รับไว้ ตัวป้อนที่รับ

เข้ามาอาจเก็บไว้ในความจำระยะสั้น หรือความจำระยะยาว ในการตีความตัวบ่อนั้นผู้ฟังใช้ความรู้ต่างๆ เข้ามาช่วย โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า กระบวนการล่างสู่บน หรือบนสู่ล่าง และกระบวนการทั้งสองอาจมีปฏิสัมพันธ์กันในการตีความสารที่รับไว้

1.4 ความสามารถในการฟัง

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสามารถในการฟังไว้ดังนี้

Brown และ Yule (1988: 58) ได้กล่าวถึงความสามารถในการฟังว่าการที่ผู้ฟังจะเข้าใจเรื่องที่ฟังนั้น ผู้ฟังต้องใช้ความรู้ทางด้านภาษาและความเข้าใจในบริบท เพื่อตีความสิ่งที่ได้ฟัง และขณะที่ผู้ฟังเชื่อมโยงสิ่งที่ได้ฟังมาก่อนกับข้อความที่กำลังจะตามมาเข้าด้วยกัน การใช้ความรู้ทั้งในด้านภาษา บริบทในการฟัง และการเชื่อมโยงข้อความดังกล่าวจะทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดพูดออกมา และช่วยให้ผู้ฟังสามารถทำนายในสิ่งที่ผู้พูดตั้งใจจะกล่าวด้วย

Richards (1990: 50-51) ได้กล่าวถึงความสามารถในการฟังไว้ว่า ความสามารถในการฟังเริ่มจากการที่ผู้ฟังสามารถพิจารณาหน่วยย่อยของสารและสามารถนำความรู้ด้านภาษาและประสบการณ์มาใช้ ในการพิจารณาหน่วยย่อยของภาษาพูดนั้น ผู้ฟังควรมีความสามารถในการฟังหน่วยย่อยดังนี้

1. การฟังอย่างคร่าวๆ เพื่อจับคำศัพท์ที่รู้ความหมาย
2. การแบ่งกระแสเสียงที่ต่อเนื่องกัน ออกเป็นคำๆ ได้ เช่น ฟังออกว่าเสียงที่ต่อเนื่องกันว่า 'abookofmine' ประกอบด้วยคำ 4 คำ
3. การใช้ตัวแนะทางเสียงเพื่อหาจุดเน้นของสาร
4. การใช้ตัวแนะทางไวยากรณ์เพื่อเรียบเรียงเสียงออกเป็นหน่วยของสารที่ได้ความหมาย เช่น ระบุว่าข้อความ 'the book which I lent you' แยกเป็น (the book) และ (which I lent you) ไม่ใช่แยกเป็น (the book which) กับ (I lent you)

สำหรับการนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการฟังนั้น Richards สรุปว่า ผู้ฟังควรมีความสามารถในการฟังโดยใช้ความรู้และประสบการณ์มาช่วยให้เกิดความเข้าใจดังนี้

1. ความสามารถที่จะกำหนดได้ว่า สารที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ใด เช่น เป็นการเล่านิทาน การพูดตลก การพูดเล่น การสวดมนต์ การบ่น เป็นต้น

- ที่ฟัง
2. ความสามารถในการจำแนกประเภทสถานที่ บุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง
 3. ความสามารถในการระบุถึงสาเหตุและผลลัพธ์ของเรื่องที่ฟัง
 4. ความสามารถในการคาดหมายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น
 5. ความสามารถในการตีความหัวเรื่อง
 6. ความสามารถในการตีความเกี่ยวกับลำดับเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหลัง
 7. ความสามารถในการตีความถึงรายละเอียดหรือข้อมูลที่ขาดหายไป

Rost (1991: 3-4) ได้กล่าวถึงความสามารถในการฟังว่าผู้ฟังต้องมีความสามารถในการใช้ทักษะต่างๆ ดังนี้

1. ทักษะการรับรู้ (Perception skills) คือ ความสามารถในการจำแนกเสียงต่างๆ ได้ และสามารถจดจำคำที่ฟังได้
2. ทักษะการวิเคราะห์ (Analysis skills) คือ ความสามารถในการจำแนกหน่วยทางไวยากรณ์ได้ และสามารถจำแนกหน่วยทางภาษาที่ควรนำไปใช้ได้
3. ทักษะการสังเคราะห์ (Synthesis skills) คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงตัวชี้เนะด้านภาษากับส่วนอื่นๆ ได้ และสามารถนำความรู้เดิมมาใช้ประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการฟังได้อย่างเหมาะสม

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถในการฟัง หมายถึง การที่ผู้ฟังเข้าใจคำข้อความ สรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟัง เข้าใจสัมพันธ์ความในประโยค และสามารถสรุปอ้างอิงเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้โดยอาศัยความรู้ทางด้านภาษา บริบทต่างๆ ตลอดจนพื้นความรู้เดิมที่มีอยู่เพื่อช่วยในการตีความข้อความที่ได้ฟัง และการที่ผู้ฟังจะมีความสามารถในการฟังนั้น ผู้ฟังต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ เช่น การรับรู้ คือสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างเสียง ตัวอักษร และรูปลักษณะของคำออกจากกันได้ การตีความสิ่งที่ได้ฟัง การทำนายสิ่งที่จะได้ฟังต่อไปและการเลือกฟังเฉพาะข้อความที่จำเป็น และเข้าใจสิ่งที่ฟังได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้พูด นั่นก็คือผู้ฟังจะต้องใช้ทักษะการรับรู้ (Perception skills) ทักษะการวิเคราะห์ (Analysis skills) และทักษะการสังเคราะห์ (Synthesis skills)

1.5 การทดสอบความสามารถในการฟัง

Jones และ Spolsky (1975 อ้างถึงใน ชาญณรงค์ อินทรประเสริฐ, 2533: 39) ได้กล่าวถึงข้อคำนึงในการทดสอบความสามารถในการฟัง ดังนี้

1. ข้อคำถามควรจะวัดความเข้าใจในสิ่งที่ฟังจริง แทนที่จะวัดความรู้เกี่ยวกับภาษาหรือหน่วยย่อยๆของภาษา
2. ข้อทดสอบควรใช้ภาษาพูดที่เป็นธรรมชาติ (Spontaneous Speech) เช่น บทสนทนา บทสัมภาษณ์
3. ข้อทดสอบควรใช้สถานการณ์การฟังที่พบจริงในชีวิตประจำวัน เช่น การฟังรายการวิทยุ การฟังรายการโทรทัศน์ และการดูภาพยนตร์
4. เนื่องจากนักเรียนมีขีดจำกัดในการจำสิ่งที่ฟัง ดังนั้นสิ่งที่ฟังควรมีความยาวที่เหมาะสม
5. ภาษาที่ใช้ในข้อทดสอบควรเป็นภาษาที่ง่ายต่อการฟัง
6. ประเภทของข้อทดสอบที่ใช้ควรให้เหมาะสมกับจำนวนผู้สอบ เช่นถ้ามีผู้สอบจำนวนมาก อาจใช้ข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ
7. ข้อทดสอบควรมีข้อคำถามในรูปแบบตัวเขียนให้นักเรียนอ่าน เพื่อป้องกันการที่ผู้สอบฟังคำถามไม่เข้าใจ
8. สถานที่ที่ใช้ในการทดสอบ ควรเป็นห้องปฏิบัติการทางภาษาโดยเฉพาะเพื่อไม่ให้มีเสียงรบกวน

Hubbard et al (1983, อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒน์กุล, 2540: 212-214) ได้จำแนกการทดสอบการฟังภาษาอังกฤษออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. การทดสอบเฉพาะการฟังอย่างเดียว (Pure Listening Tests) เป็นการทดสอบการฟังเสียง และจำแนกเสียงของคำที่ได้ยิน เช่น
 - 1.1 การทดสอบการจำแนกเสียง โดยใช้คู่เทียบเสียงทั้งที่เป็นคำและเป็นประโยค เช่น
 - ก. cat – cut
 - ข. They could just see the ... (sheep / ship)
 - 1.2 การทดสอบการจำแนกเสียง โดยวัดความสามารถในการฟังเสียงเน้นหนักในคำ (Word Stress) และในประโยค (Sentence Stress) เช่น
 - ก. ฟังคำแล้วให้เลือกพยางค์ที่ออกเสียงหนักที่สุด
 - ข. ฟังประโยคแล้วให้เลือกคำที่ออกเสียงเน้นหนักที่สุด

1.3 การทดสอบการฟังระดับเสียงสูง-ต่ำในประโยค เช่น ให้ฟังประโยคแล้วบอกได้ว่า ทำยประโยคเสียงสูงขึ้นหรือต่ำลง

2. การทดสอบความเข้าใจในการฟัง (Listening Comprehension Test) เป็นการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง เช่น ฟังแล้วตอบคำถามหรือลากเส้นแสดงทิศทางการเดินทางลงในแผนที่ตามข้อความหรือคำสั่งที่ได้ยิน ตัวอย่างการทดสอบความเข้าใจในการฟังอาจสรุปได้ดังนี้

2.1 ฟังข้อความทั้งหมด 1 ครั้ง จบแล้วให้ฟังประโยคที่อ่านครั้งเดียว แล้วให้ผู้เรียนบอกว่าถูกหรือผิดจากข้อความที่ฟัง

2.2 ฟังข้อความ 1 ครั้ง จบแล้วมีคำถามพร้อมคำตอบที่เป็นตัวเลือก นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

2.3 ฟังข้อความ แล้วตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความนั้นๆ สำหรับผู้เริ่มเรียนคำถามอาจเป็นภาษาแม่

2.4 แจกแผนที่ของสถานที่ เช่น ถนน เมือง หรือรถไฟใต้ดินพร้อมกับบอกจุดเริ่มต้นในแผนที่ให้กับผู้เรียน ผู้เรียนฟังการบอกวิธีไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง แล้วผู้เรียนทำเครื่องหมายว่าจุดหมายปลายทางคือที่ไหนในแผนที่

2.5 ฟังข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น อุณหภูมิของอากาศในแต่ละภาค แล้วกรอกข้อมูล หรือทำเครื่องหมายลงในตาราง

2.6 สมมุติให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์แล้วสรุปข้อความจากสิ่งที่ได้ยิน เช่น รถไฟขบวนใดที่จะพาไปสู่จุดหมายปลายทางตรงตามเวลา หรือรถไฟขบวนใดที่ผู้เรียนจะพลาด เป็นต้น

2.6 การจดโน้ต สามารถใช้กับผู้เรียนในระดับสูง

2.7 การเขียนตามคำบอก (Dictation) การเขียนตามคำบอกนี้เดิมใช้กับภาษาแม่เพื่อดูว่าสะกดและใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องหรือไม่และการบอกให้เขียนจะพูดประโยคซ้ำๆ ไม่เป็นธรรมชาติ แต่การใช้การเขียนตามคำบอกกับผู้เรียนที่เขียนเป็นแล้วจำนวนคำที่บอกให้เขียนจะยาวขึ้นเป็นประมาณ 7-10 คำ ตรงข้ามกับแบบเดิมซึ่งเป็น 3-5 คำเท่านั้น การอ่านจะกระทำด้วยความเร็วปกติ

Heaton (1990: 37-54) ได้แบ่งการทดสอบความสามารถในการฟังดังนี้

1. การทดสอบความสามารถในการจำแนกหน่วยเสียง ซึ่งเป็นการทดสอบสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถระดับต้น เช่น การทดสอบการเน้นหนักเสียงในคำ การทดสอบความสามารถในการจำแนกเสียงในประโยคและการทดสอบความสามารถในการจำแนกเสียงในบริบทภาษา

2. การทดสอบความสามารถในการออกเสียงเน้นหนักในคำและระดับเสียงสูง-ต่ำในประโยค

3. การทดสอบความเข้าใจในการฟังบทสนทนาสั้นๆ หรือบทบรรยายสั้นๆ เช่น การฟังแล้วเขียนตามคำบอก การฟังโดยมีรูปภาพประกอบแล้วพิจารณาว่ารูปภาพตรงกับข้อความที่ได้ยินหรือไม่ การฟังบทสนทนาแล้วตอบคำถามแบบถูกผิด

4. การทดสอบความเข้าใจในการฟังบทสนทนาหรือบทบรรยายที่ยาวขึ้น ซึ่งเป็นการทดสอบสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถระดับกลางและสูง เช่น การฟังรายการทางโทรทัศน์ หรือการฟังรายงานข่าวทางวิทยุ

Cross (1992: 191-209) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการทดสอบความสามารถในการฟังว่าการฟังเป็นกระบวนการในการปฏิสัมพันธ์ ดังนั้นการทดสอบความสามารถในการฟังอาจทดสอบโดยใช้ทักษะอื่นร่วมด้วย การทดสอบความสามารถในการฟังทำได้ดังนี้

1. การฟังข้อความแล้ววาดภาพตาม
2. การเขียนตามคำบอกแบบระบุค่าที่ต้องการ เช่น ให้ฟังข้อความแล้วเขียนค่าที่ระบุไว้ เช่น เขียนคำคุณศัพท์ หรือคำกริยา เป็นต้น

3. การฟังข้อความแล้วตอบคำถามแบบเลือกตอบโดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว ในแต่ละคำถามข้อความที่ฟังอาจเป็นบทสนทนาสั้นๆ หรือเรื่องสั้น คำถามที่ใช้ทดสอบควรครอบคลุมความสามารถ ดังนี้

- 3.1 การจำแนกคำพูดที่ฟัง และรู้จักประเภทของคำ
- 3.2 การเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้ฟังกับความรู้เดิมของตนเอง
- 3.3 การรู้จักเนื้อหาที่เป็นสำนวนและที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์
- 3.4 การแปลความของ จังหวะการพูด การเน้นคำและระดับเสียง เพื่อบอกจุดเน้นของข้อความ ลีลาและอารมณ์ของเรื่องที่ฟัง
- 3.5 การสรุปใจความสำคัญของข้อความจากข้อความที่ฟังโดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจทุกคำหรือทุกประโยคที่ฟัง

จากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทดสอบความสามารถในการฟังดังกล่าว สรุปได้ว่าการทดสอบความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ แบ่งออกเป็นการทดสอบเฉพาะการฟังอย่างเดียว ตัวอย่างเช่น การทดสอบการจำแนกเสียง และการทดสอบความเข้าใจในการฟัง เช่นการฟังแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความที่ฟัง การฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง การเขียนตามคำบอก ทั้งนี้การทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษอาจทดสอบโดยใช้ทักษะอื่นร่วมด้วย เช่น การเขียนตามคำบอก การจดโน้ต เนื่องจากการฟังเป็นกระบวนการที่มีการปฏิสัมพันธ์

1.6 การระลึกทันทีในฐานะที่เป็นวิธีวัดความสามารถในการฟัง

มีผู้ให้ความหมายของการระลึกไว้ ดังนี้

ชม ภูมิภาค (2516: 29) ได้ให้ความเห็นว่า การระลึกเป็นความจำประเภทหนึ่ง ซึ่งยากกว่าการจำได้ (Recognition) ดังนั้น ข้อสอบประเภทจับคู่หรือเลือกตอบจึงง่ายกว่าประเภทเติมคำหรือประเภทความเรียง เพราะนักเรียนไม่จำเป็นต้องใช้การระลึก (Recall) ซึ่งสอดคล้องกับ Smith (1985: 60) ที่มีความเห็นว่า การจำได้ (Recognition) ต้องอาศัยการสังเกตเห็นว่ามีบางอย่างที่คล้ายกัน จึงจะช่วยกระตุ้นความทรงจำ แต่การระลึกต้องอาศัยความสามารถในการถ่ายทอดได้ ซึ่งต้องใช้ความพยายามอย่างมาก

จำเนียร โชติช่วง (2518: 225) ได้สรุปความหมายของการระลึกว่า หมายถึงความจำชนิดหนึ่งซึ่งไม่จำเป็นต้องมีสิ่งใดมาเป็นเครื่องบอก แนะหรือดลใจ เมื่อต้องการก็จะสามารถนึกออกทันที

วารินทร์ สายโอบเอื้อ (2524: 123) กล่าวสรุปว่า การระลึกหมายถึงความจำที่รู้ฟื้นมาได้ เมื่อต้องการตรวจสอบ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528: 239) ได้ให้ความหมายของการระลึกไว้ว่า การระลึกหมายถึงการถ่ายทอดความจำออกมาโดยการเล่าบรรยายหรืออธิบายสิ่งที่ควรจำได้ออกมาได้ถูกต้อง โดยไม่ต้องมีสิ่งเร้ามาปรากฏให้เห็น เช่น การบรรยายรูปร่างหน้าตาของขโมยที่ขึ้นบ้าน การเล่าถึงสภาพดินฟ้าอากาศ การเล่าถึงทิวทัศน์ที่สวยงาม การออกข้อสอบอัตนัยเป็นต้น การระลึก (Recall) ต่างจากการจำได้ (Recognition) ตรงที่การจำได้นั้นจะต้องมีสิ่งเร้าต่างๆ ประปนอยู่ด้วย เช่น การชี้ตัวผู้ต้องหามนโรงพักโดยมีผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้ต้องหาปนอยู่ด้วย การตอบข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ เป็นต้น

นอกจากนี้ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ ได้กล่าวถึงการทดสอบการระลึกว่ามี 3 วิธี คือ

1. การระลึกเสรี (Free Recall) เป็นการระลึกสิ่งเร้าใดๆ ก่อนหรือหลังได้โดยไม่ต้องเรียงลำดับ มีการทดลองในวิทยาลัยครูแห่งหนึ่ง ใช้ผู้รับการทดลอง 30 คน เสนอสิ่งเร้า 4 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยคำที่มีความหมายที่มี 2 พยางค์ จำนวน 30 คำ ผู้ทดลองอ่านให้ผู้รับการทดลองฟังทีละคำ ใช้เวลาคำละ 3-4 วินาที ผลการทดลองปรากฏว่า ลำดับที่ของคำที่ได้ยินแรก ๆ ผู้รับการ

ทดลองจำได้ดีและลดลงเรื่อยๆ จนกระทั่งจะถึงคำสุดท้าย การจำคำท้ายๆ จะเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ การวัดความสามารถในการระลึกจะคำนวณออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำที่ท่องได้} \times 100}{\text{จำนวนคำทั้งหมด}}$$

2. การระลึกตามลำดับ (Serial Recall) เป็นการระลึกสิ่งเร้าตามลำดับที่ เช่น การระลึกหมายเลขโทรศัพท์ ถ้าระลึกลำดับผิด จะทำให้ผิดพลาดถึงปลายทางด้วย การทดสอบวิธีนี้นิยมทดสอบโดยวิธีหยั่ง (Probe Method) คือการเสนอสิ่งเร้าเรียงตามลำดับ ให้ผู้รับการทดสอบดูหรือฟังทีละตัว พอเสนอเสร็จ จะบอกผู้รับการทดสอบบอกว่าตัวเร้าที่ต่อจากตัวหยั่งคืออะไร ตัวเร้านี้อาจเป็นคำ พยางค์ หรือตัวเลข

3. การระลึกตามตัวแนะ (Cued Recall) เป็นการทดสอบความจำที่เกิดจากการจำสิ่งต่าง ๆ คู่กัน หรืออาศัยกฎการคล้ายคลึง การทดสอบวิธีนี้แบ่งออกเป็น 3 แบบคือ

3.1 แบบคาดคำตอบ (Anticipation Method) วิธีนี้ผู้ทดสอบจะเสนอสิ่งเร้าแบบคู่สัมพันธ์กันระหว่างตัวเลขคู่กับพยัญชนะที่ไร้ความหมายทีละคู่ นานคู่ละ 2-3 วินาที จนครบ 8 หรือ 10 หรือ 15 คู่ เมื่อเสนอครบทุกคู่ผู้ทดสอบจะสุ่มเอาคู่ใดคู่หนึ่งให้ผู้รับการทดสอบตอบว่า ถ้าได้เห็นหรือได้ยินตัวเลขนี้แล้ว คำที่คู่กับตัวเลขนี้คือคำใด เช่น 3 คู่กับนก ผู้ทดสอบถามว่า นกคู่กับอะไร ถ้าผู้รับการทดสอบจำไม่ได้ จะเฉลยและถามคู่ต่อไปเรื่อยๆ

3.2 แบบจำสอบ (Study-test Method) วิธีนี้ผู้ทดสอบจะเสนอสิ่งเร้าแบบคู่สัมพันธ์ เช่นเดียวกับวิธีแรกที่ละคู่ คู่ละ 2-3 วินาที จนครบทุกคู่ เป็นรอบจำ แล้วทดสอบโดยยกตัวเลขมาถามทุกคู่ว่าตัวเลขแต่ละตัวคู่กับคำใดๆ บ้าง โดยการสุ่มไม่เรียงลำดับตามลำดับของชุดแรก แล้วก็ทำการทดสอบเช่นเดียวกับชุดแรกต่อไปเรื่อยๆ

3.3 แบบต่อเนื่อง (Continuous Method) วิธีนี้ผู้ทดสอบจะเสนอสิ่งเร้าที่เป็นคู่สัมพันธ์ เป็นรอบจำกับรอบสอบสลับกันไปเรื่อยๆ

วิธีการทดสอบการระลึกดังกล่าว สอดคล้องกับ Jahnake และ Nowaczyk (1998 อ้างถึงใน มยุรี บุญมาทน , 2543: 24-25) ที่กล่าวว่า การระลึก (Recall) สามารถแบ่งย่อยๆ ได้เป็นการระลึกตามลำดับ (Serial Recall) การระลึกเสรี (Free Recall) และ การระลึกตามตัวแนะ (Cued Recall)

การระลึกทันที (Immediate Recall Protocol) ซึ่งจัดเป็นการทดสอบการระลึกเสีร่ดั่งที่กล่าวข้างต้น ได้มีผู้นำมาใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการในการอ่านและการฟัง โดยจะใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ถูกวิจัยเขียนหรือรายงานปากเปล่าสิ่งที่ผู้ถูกวิจัยจดจำได้จากเนื้อหาในภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองหลังการฟังหรือการอ่าน (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2542) เป็นต้นว่า Carrell & Connor (1991: 314-324) ซึ่งใช้การระลึกทันทีในการวัดความสามารถในการอ่าน และ James (1987), Schmidt-Rinehart, (1992: 1433A), Taylor (1994: 1711A), Chao (1996: 3366A) และ Wilberchied (1998: 1497A) ซึ่งใช้การระลึกทันทีในการวัดความสามารถในการฟัง

James ซึ่งเป็นผู้ที่สนับสนุนการใช้การระลึกทันทีเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการฟัง ได้กล่าวถึงการระลึกทันทีหลังการฟัง (Immediate Listening Recall Protocol) ว่าเป็นการให้ผู้เรียนฟังข้อความในภาษาที่สองหรือภาษาใดก็ตามที่ผู้เรียนเรียนอยู่ แล้วเขียนสิ่งที่ผู้เรียนจดจำได้เกี่ยวกับข้อความที่ฟังลงในแบบบันทึกสิ่งที่จดจำได้จากการฟัง (1986 cited in Tsubaki and Nakayama, 1999) การระลึกทันทีหลังการฟังเป็นเครื่องมือวัดความสามารถในการฟังที่วิธีหนึ่งเพราะในแบบบันทึกจะไม่มีส่วนใดที่เป็นข้อมูลจากเนื้อเรื่องมาชี้นำผู้ทำแบบสอบเหมือนแบบสอบประเภทอื่น เช่น แบบสอบปรนัยแบบเลือกตอบ แบบสอบโคลซ เป็นต้น สิ่งที่ผู้ทำแบบสอบเขียนออกมาจึงแสดงถึงความสามารถในการฟังอย่างแท้จริง (Deville and Chalhoub-Deville, 1993; Bernhardt, 1991 cited in Tsubaki and Nakayama, 1999)

Berkemeyer (1989, cited in Chao, 1996: 33) กล่าวถึงการระลึกทันทีหลังการฟังว่าเป็นวิธีวัดความสามารถในการฟังที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจสิ่งที่ฟังดีพอที่จะสามารถระลึกสิ่งที่ฟังได้ถูกต้อง นอกจากนี้การวัดความสามารถในการฟังวิธีนี้แสดงให้เห็นถึงการเข้าใจผิดและช่องว่างที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ฟังกับสิ่งที่ฟังที่ทำให้ความเข้าใจในการฟังลดลง การระลึกทันทีหลังการฟังจึงมีประโยชน์ในด้านการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียน ทำให้ผู้สอนได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของผู้เรียนแต่ละคนโดยตรง เช่น ผู้เรียนเขียนบันทึกสิ่งที่จดจำได้จากการฟังเพื่อสื่อความหมายตามความเข้าใจของตนอย่างไร และปัจจัยอะไรบ้าง ทั้งที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ฟัง (Textual Factors) และปัจจัยที่นอกเหนือสิ่งที่ฟัง (Extratextual Factors) ที่เป็นอุปสรรคต่อการฟัง

Chao (1996: 32) ได้กล่าวถึงข้อดีของการใช้การระลึกทันทีหลังการฟัง ดังนี้

1. การวัดโดยการระลึกทันทีหลังการฟังมีความตรงสูง

2. การระลึกทันทีหลังการฟังสามารถแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีปัญหาทางด้านไวยากรณ์ในส่วนใดบ้าง ที่ทำให้ไม่สามารถเข้าใจข้อความได้ถูกต้อง ทั้งที่การวัดความสามารถในการฟังวิธีนี้ไม่ได้เน้นที่ความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อองค์ประกอบย่อยๆทางภาษาในข้อความ
3. การระลึกทันทีหลังการฟังเป็นวิธีการวัดความสามารถในการฟังที่ไม่มีสิ่งชี้แนะแก่ผู้เรียน
4. การระลึกทันทีหลังการฟังนำมาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับผู้เรียนแต่ละคนว่าเข้าใจข้อความว่าอย่างไร ซึ่งผู้สอนสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน

เกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนแบบบันทึกสิ่งที่จดจำได้จากการฟังมาจากการวิเคราะห์ข้อความที่ให้ผู้ทดสอบฟัง เพื่อให้พิจารณาว่าสิ่งที่ผู้ทดสอบเขียนลงในแบบบันทึกนั้นครอบคลุมเนื้อหาจากข้อความที่ฟังมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ Chao (1996: 34-36) ได้นำเสนอระบบการวิเคราะห์ข้อความ ดังนี้

1. ระบบการวิเคราะห์ของ Johnson (Johnson's Pausal Units) เป็นการวิเคราะห์ข้อความโดยยึด หน่วยการหยุดระหว่างการอ่านออกเสียง (Pausal Units) หรือ จังหวะการหายใจ (Breath Groups) หน่วยการหยุดระหว่างการอ่านออกเสียง หมายถึง การที่ผู้อ่านหยุดระหว่างการอ่านออกเสียงด้วยอัตราความเร็วปกติแต่ละครั้งเพื่อหายใจ ในการวิเคราะห์ข้อความระบบนี้ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน 1) วิเคราะห์ข้อความออกเป็นหน่วยการหยุดระหว่างการอ่านออกเสียงก่อน 2) แบ่งหน่วยการหยุดระหว่างการอ่านออกเสียงแต่ละหน่วยตามระดับความสำคัญ ซึ่งการแบ่งนี้ควรกระทำโดยเจ้าของภาษา ระบบการวิเคราะห์ข้อความนี้ไม่ได้คำนึงถึงระดับโครงสร้างหรือองค์ประกอบทางข้อความ เช่น ความสัมพันธ์ทางด้านโครงสร้าง

2. ระบบการวิเคราะห์ของ Meyer (Meyer's Content-Structure Analysis) เป็นการวิเคราะห์หน่วยของข้อความตามระดับโครงสร้าง โดยการอธิบายหน่วยของข้อความว่ามีบทบาททางด้านลักษณะทางโครงสร้าง และบทบาททางความหมายอย่างไรบ้างในข้อความ ข้อมูลในข้อความที่อยู่ระดับสูงเป็นใจความสำคัญของข้อความ ส่วนข้อมูลในระดับต่ำลงมาเป็นรายละเอียด ในการวิเคราะห์ข้อความตามระบบนี้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน 1) ระบุโครงสร้างระดับสูงของข้อความ (Top-Level Structure) 2) ระบุส่วนขยายทางภาษาต่างๆ (Rhetorical Predicates) หลังจากนั้นก็จะได้ชุดของความสัมพันธ์ทางภาษาของความคิดต่างๆในข้อความ 3) ระบุบทบาทของชุดความสัมพันธ์ต่างๆ ระบบการวิเคราะห์แบบนี้ใช้สำหรับการวิเคราะห์บทอ่านแบบบรรยาย (Expository Texts) และสิ่งฟังที่เป็นทางการ (Formal Listening)

3. ระบบการวิเคราะห์ของ Kintsch (Kintsch's Propositional Analysis) เป็นการแสดงตัวอย่างการสื่อความหมายตามระดับชั้นของข้อความ (A Hierarchical Representation of the Text) หน่วยย่อยๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์เรียกว่า หน่วยความหมาย (Proposition) ในการวิเคราะห์ตามระบบนี้ หน่วยความหมายเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของความหมายที่สื่อความได้ หน่วยความหมายประกอบด้วย Predicate หนึ่งตัว ซึ่งก็คือ คำกริยา (Verb) หรือ ส่วนขยาย (Modifier) ตามด้วย Argument อย่างน้อยอีกหนึ่งตัว ซึ่งได้แก่ คำนาม (Noun) คำคุณศัพท์ (Adjective) คำวิเศษณ์ (Adverb) และหน่วยความหมายและประโยคอื่นๆ ในหนึ่งหน่วยความหมายอาจจะมี Argument 2 หรือ 3 ตัว หน่วยความหมายทั่วไปจะมี Argument 2 ตัว ส่วน Predicate มีบทบาทอยู่ระหว่าง Argument และ Predicate เป็นตัวแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Argument หน่วยความหมายแต่ละหน่วยควรมีเลขกำกับเพื่อสะดวกในการอ้างอิงถึง การวิเคราะห์ข้อความออกเป็นหน่วยความหมายนี้ต้องการระบุหลักการคิดที่นำเสนอผ่านข้อความ (Discourse) ดังนั้นความคิดต่าง ๆ ที่มีความหมายเท่าเทียมกันสามารถที่จะนำเสนอผ่านหน่วยความหมายเดียวกันถึงแม้ว่ารูปภาพที่ปรากฏจะแตกต่างกัน

Spencer (1973 cited in Meyer, 1975: 71-76) ได้วิเคราะห์ข้อความออกเป็นหน่วยความคิดตามความหมายของหน่วยความคิด โดยพิจารณาว่าส่วนต่างๆ ในข้อความเป็นคำตอบของคำถามใดต่อไปนี หรือสื่อความหมายตรงกับหน่วยความคิดใดต่อไปนี

1. Who did it?

To what?

What was done?

ส่วนต่างๆในข้อความที่ตอบคำถามข้างต้นจัดเป็น What happens unit

2. What kind?

ส่วนต่างๆในข้อความที่ตอบคำถามข้างต้นจัดเป็น The modifier unit

3. Where?

ส่วนต่างๆในข้อความที่ตอบคำถามข้างต้นจัดเป็น Where unit

4. What time?

ส่วนต่างๆในข้อความที่ตอบคำถามข้างต้นจัดเป็น The when unit

5. How?

ส่วนต่างๆในข้อความที่ตอบคำถามข้างต้นจัดเป็น How unit

6. Why?

ส่วนต่างๆในข้อความที่ตอบคำถามข้างต้นจัดเป็น The why unit

7. To whom?

ส่วนต่างๆในข้อความที่ตอบคำถามข้างต้นจัดเป็น Belongs to unit

8. includes all of the following:

and, so.

rather than,

instead of, although,

however, but.

Just

ส่วนต่างๆในข้อความที่สื่อความหมายตรงกับคำเชื่อม จัดเป็น Conjoining unit

9. the proposed action or event unit

Carrell และ Connor (1991: 314-324) ได้วิเคราะห์ข้อความออกเป็นหน่วยความคิดย่อยๆ (Idea Units) โดยที่หน่วยความคิดแต่ละหน่วยประกอบด้วยประโยคความเดียว (Kernel or Simple Sentence) บวกกับส่วนขยายที่จำเป็น (Dependent Modifiers)

อรุณ ฉัตรดอน (2536: 111-112) ได้ใช้การวิเคราะห์ข้อความตามแนวคิดของ Carrell และ Connor (1991: 314-324) ดังเช่นตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อความดังนี้

ข้อความ

I was born in Lajas, a beautiful and exquisitely hospitable city. It has many green areas and beautiful trees. It is like a paradise. Lajas has some particularly interesting and unusual features, like its beach and bay.

หน่วยความคิดในข้อความ

I was born in Lajas.

It is a beautiful city.

It is an exquisitely hospitable city.

It has many green areas.

It has many beautiful trees.

It is like a paradise.

Lajas has some particularly interesting feature like its beach.

Lajas has some particularly interesting feature like its bay.

Lajas has some particularly unusual feature like its beach.

Lajas has some particularly unusual feature like its bay.

เนื่องจากการวัดความสามารถในการฟังโดยการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาอังกฤษถือเป็นการทดสอบระลึกเสรี เกณฑ์การให้คะแนนการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาอังกฤษ จึงดัดแปลงจากการจำคำในการระลึกเสรีเป็นการจำหน่วยความคิดในการระลึกเสรีหลังการฟังข้อความภาษาอังกฤษที่ผู้สอบเขียนบันทึกได้ โดยคำนวณออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์โดยใช้สูตร

$$\% \text{ การระลึกทันทีหลังการฟังข้อความ} = \frac{\text{จำนวนหน่วยความคิดที่เขียนบันทึกได้} \times 100}{\text{จำนวนหน่วยความคิดทั้งหมดในข้อความที่ฟัง}}$$

สรุปได้ว่า การระลึก (Recall) คือความจำประเภทหนึ่งซึ่งเป็นความสามารถในการถ่ายทอดสิ่งที่จำได้ผ่านการกระทำที่สังเกตได้ เช่น การพูด การเขียน โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นความทรงจำ เหมือนกับการจำได้ (Recognition) และวิธีการทดสอบการระลึกมี 3 วิธีหลัก คือ การระลึกเสรี การระลึกตามลำดับ และการระลึกตามตัวนะ ส่วนความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความ (Immediate Listening Recall Protocol) เป็นความสามารถในการระลึกเสรี (Free Recall) สิ่ง que ผู้เรียนได้ฟังเป็นภาษาที่สองหรือภาษาที่เรียนแล้วเขียนบันทึกสิ่งที่จดจำได้ทั้งหมดทันทีหลังการฟัง

2. การใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ

2.1 ความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาต่างๆ กัน ดังนี้

Brown (1980: 83) ให้ความหมายว่า กลวิธีในการเรียนภาษา หมายถึง วิธีการเฉพาะที่ผู้เรียนใช้เพื่อแก้ปัญหาในการเรียนรู้ภาษาหรือใช้ขณะที่จะต้องปฏิบัติงาน วิธีปฏิบัติของผู้เรียนเพื่อที่จะช่วยให้เกิดความสำเ็จ รวมทั้งวิธีการที่ผู้เรียนใช้เพื่อควบคุมและจัดการกับข้อมูลความรู้ที่ได้มาอีกด้วย

Stern (1983: 405) กล่าวถึง กลวิธีในการเรียนภาษาว่า หมายถึง ลักษณะทั่วไปหรือรูปแบบโดยรวมของวิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนภาษา

Wenden และ Rubin (1987: 6) ได้กล่าวถึงความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาว่า คือ พฤติกรรมในการเรียนภาษาที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนและใช้ในการควบคุมการเรียนภาษาที่สอง และสิ่งที่ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับกลวิธีที่พวกเขาใช้ นอกจากนี้ยังรวมถึงสิ่งที่ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนภาษาที่นอกเหนือไปจากกลวิธีในการเรียนภาษาที่พวกเขาใช้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยในการเรียนภาษา ความรู้เกี่ยวกับหลักในการเรียนภาษาให้ประสบความสำเร็จ ความรู้ว่าจะอะไรคือสิ่งที่ง่ายและยากในการเรียนภาษาใดภาษาหนึ่ง และความรู้เกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาของตนเองว่าใช้ภาษาได้ดีและไม่ดีอย่างไร ความรู้เหล่านี้สันนิษฐานว่าอาจจะมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีของผู้เรียน

O'Malley และ Chamot (1990: 1) ได้กล่าวถึงความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาว่าเป็น ความคิดพิเศษหรือพฤติกรรมซึ่งบุคคลแต่ละคนใช้เพื่อช่วยในการเข้าใจ การเรียนรู้ภาษา และการเก็บความรู้ใหม่ไว้

Wenden (1991: 18) ได้ให้ความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาว่า คือ ขั้นตอนทางสมองหรือการปฏิบัติการต่างๆ ที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนภาษาใหม่และใช้ในการควบคุมความพยายามของผู้เรียนในการเรียนภาษานั้น

Hashim และ Sahil (1994: 1) ได้ให้ความหมายของ กลวิธีในการเรียนภาษาว่า หมายถึง วิธีที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนภาษาเพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลความรู้ไว้ได้ และสามารถนำข้อมูลความรู้มาใช้เมื่อต้องการ อันจะทำให้การเรียนรู้ภาษาง่ายขึ้น

Sugeng (1997: 83-84) กล่าวถึงกลวิธีในการเรียนภาษาว่า หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติโดยตระหนักรู้และโดยอัตโนมัติ ในการเรียนเนื้อหาและทักษะภาษา เพื่อให้การเรียนรู้ภาษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง ดังนี้

Oxford (1994: 2) ได้กล่าวถึงความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาไว้ว่า กลวิธีในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง คือ การกระทำเฉพาะอย่าง (Specific Actions) พฤติกรรม (Behaviors) ขั้นตอน (Steps) หรือ เทคนิค (Techniques) ต่างๆ ที่นักเรียนมักใช้อย่างรู้ตัว เพื่อที่จะปรับปรุงพัฒนาการของตนเองในการทำความเข้าใจ การเก็บข้อมูล และการใช้ภาษาที่สอง

Green และ Oxford (1995: 262) ได้ให้ความหมายกลวิธีในการเรียนภาษาที่สอง ว่าหมายถึง การกระทำหรือเทคนิคเฉพาะที่นักเรียนใช้อย่างตั้งใจ เพื่อพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ภาษาที่สอง

Gardner, Tremblay และ Masgoret (1997: 346) ได้ศึกษากลวิธีในการเรียนภาษาที่สอง และกล่าวว่า “กลวิธีในการเรียนรู้ภาษา หมายถึง เทคนิคที่แต่ละบุคคลใช้เพื่อช่วยในการเรียนรู้เนื้อหาภาษาที่สองและพัฒนาทักษะทั้งสี่ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน”

จากการอธิบายความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กลวิธีในการเรียนภาษาหมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนภาษาใช้ทั้งโดยอัตโนมัติ และโดยตระหนักรู้ เพื่อช่วยให้การเรียนภาษามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยผู้เรียนแต่ละคนจะมีวิธีการเฉพาะของแต่ละคน และจากการอธิบายความหมายของกลวิธีในการเรียนภาษาที่สอง สรุปได้ว่า กลวิธีในการเรียนภาษาที่สอง หมายถึง เทคนิคต่างๆ ที่ผู้เรียนภาษาที่สองมักใช้อย่างรู้ตัว เพื่อช่วยในการเรียนเนื้อหาภาษาที่สอง การใช้ภาษาที่สอง และการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้งสี่ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมถึงทักษะในการเรียนรู้ภาษาที่สอง

2.2 ความสำคัญของกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ

กลวิธีในการเรียนภาษา มีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยที่กลวิธีในการเรียนภาษาทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และเป็นเครื่องมือที่ผู้เรียนใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ (Oxford, 1990: 5-6)

Hashim และ Sahil (1994: 2) เป็นนักการศึกษาที่เห็นความสำคัญของกลวิธีในการเรียนภาษา และให้ความคิดเห็นว่า กลวิธีในการเรียนภาษาช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ กลวิธีในการเรียนภาษาทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้เข้ากับความรู้เก่าที่ผู้เรียนมีอยู่ (Schemata) ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เดิมสะสมไว้มากยิ่งขึ้น อันจะทำให้สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

Green และ Oxford (1995: 261) ได้ชี้ให้เห็นว่า กลวิธีในการเรียนภาษาช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาสูงขึ้น โดยได้ศึกษาถึงผลของกลวิธีในการเรียนภาษาที่มีต่อความสามารถทางภาษา ซึ่งพบว่า ผู้เรียนที่ใช้กลวิธีในการเรียนภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะมีความสามารถทางภาษาสูงขึ้นด้วย

Nunan (1991: 67) ได้เสนอความคิดเห็นที่คล้ายกันว่า กลวิธีในการเรียนมีความสำคัญ เพราะการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษา

อาจสรุปได้ว่า กลวิธีในการเรียนภาษามีความสำคัญต่อการเรียนภาษา ดังนั้นกลวิธีในการเรียนภาษาที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนภาษาอังกฤษของ ผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากกลวิธีในการเรียนภาษาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยแก้ปัญหาในการเรียน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความสามารถทางภาษาอังกฤษและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษอีกด้วย

2.3 ประเภทของกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ

นักการศึกษาพยายามศึกษากลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนภาษา ทำให้ทราบว่าผู้เรียนแต่ละคนใช้กลวิธีที่หลากหลายแตกต่างกันไป เพื่อให้เห็นภาพรวมของกลวิธีต่างๆ ที่ผู้เรียนใช้ได้ อย่างชัดเจน นักการศึกษาได้จัดประเภทของกลวิธีในการเรียนภาษาไว้ดังนี้

Chamot (1987: 77-79) ได้แบ่งกลวิธีในการเรียนภาษา ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ (Metacognitive Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับความคิดในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีย่อย ดังนี้

1.1 การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การเตรียมการล่วงหน้า (Advance Preparation) การควบคุมดูแลตนเอง (Self-management) การควบคุมความตั้งใจ (Directed-attention) การเลือกในการให้ความตั้งใจ (Selective-attention) และการประวิงเวลาการฝึกทักษะภาษาด้านการแสดงออก (Delayed Production)

1.2 การกำกับดูแล (Monitoring) ประกอบด้วย การควบคุมหรือกำกับดูแลตนเอง (Self-monitoring) เป็นการควบคุมการเรียนรู้ให้ได้ผลตามที่ต้องการ

1.3 การประเมินผล (Evaluation) ประกอบด้วย การประเมินตนเอง (Self-evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ภาษาว่าบรรลุผลตามที่ต้องการหรือไม่

2. กลวิธีด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการเรียนโดยเฉพาะ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีย่อย ดังนี้

2.1 การกระทำซ้ำๆ (Repetition) เป็นการฝึกปฏิบัติซ้ำๆ หรือการซ้ำทวนในใจ

2.2 การใช้แหล่งวิทยาการ (Resourcing) เป็นการใช้สื่อหรือเอกสารอ้างอิงภาษาที่เรียนเพื่อช่วยในการเรียนรู้

2.3 การแปล (Translation) เป็นการใช้ภาษาแม่เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจหรือสื่อความหมายในภาษาที่เรียน

2.4 จัดกลุ่ม (Grouping) เป็นการจัดประเภทหรือจัดลำดับโดยพิจารณาจากคุณสมบัติที่มีลักษณะร่วมกัน

2.5 การจดบันทึก (Note-taking) เป็นการจดบันทึกประเด็นสำคัญ เคาะโครงเรื่อง ข้อมูลความรู้ที่เสนอในลักษณะเป็นคำพูดหรือการเขียน

2.6 การนิรนัย (Deductive) เป็นการใช้กฎหรือหลักการในการทำความเข้าใจภาษา

2.7 การจินตนาการ (Imagery) เป็นการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับภาพมโนทัศน์ในความจำ

2.8 การใช้คำสำคัญ (Using Key Word) เป็นการจำคำใหม่ในภาษา โดยเปรียบเทียบเสียงของคำที่เหมือนกับคำในภาษาแม่

2.9 การถ่ายโอน (Transfer) เป็นการใช้ความรู้ด้านเนื้อหาภาษาที่เรียนรู้มาก่อนช่วยในการทำความเข้าใจกับความรู้ใหม่ หรืองานที่ต้องทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้

2.10 การอ้างอิง (Inferencing) เป็นการใช้ความรู้ที่มีอยู่ช่วยเดาความหมายสิ่งที่เรียนหรือเติมข้อมูลความรู้ในส่วนที่ขาดหายไป

3. กลวิธีด้านสังคมจิตพิสัย (Social-affective Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ของสังคม ประกอบด้วย กลวิธีย่อย ดังนี้

3.1 การร่วมมือ (Cooperation) เป็นการร่วมทำงานกับเพื่อนเพื่อที่จะได้รับข้อมูลป้อนกลับ และข้อความรู้ร่วมกัน

3.2 การถามเพื่อความกระจ่าง (Question for Clarification) เป็นการถามครู หรือเจ้าของภาษา เพื่อขอให้พูดซ้ำ อธิบาย ยกตัวอย่างเมื่อไม่เข้าใจ

3.3 การพูดกับตนเอง (Self-talk) เป็นการลดความวิตกกังวลด้วยเทคนิคต่าง ๆ ที่ทำให้รู้สึกว่ามีความสามารถในการเรียนได้ดี

Oxford (1990: 14-22) ได้จัดประเภทของกลวิธีในการเรียนภาษา ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ กลวิธีการเรียนโดยตรง (Direct Strategies) และกลวิธีเรียนโดยอ้อม (Indirect Strategies) ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. กลวิธีเรียนโดยตรง (Direct Strategies) หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภาษาเป้าหมายที่ผู้เรียนเรียน ประกอบด้วยกลวิธีประเภทต่างๆ ดังนี้

1.1 กลวิธีจำ (Memory Strategies) เกี่ยวข้องกับกลไกทางสมองที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเก็บข้อมูลความรู้ไว้ และนำออกมาใช้เมื่อต้องการ ประกอบด้วย กลวิธีย่อย 4 กลวิธี ดังนี้

1.1.1 กลวิธีสร้างการเชื่อมโยงทางด้านความคิด (Creating Mental Linkages) เป็นกลวิธีเบื้องต้นสำหรับการจำ ซึ่งยังสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลวิธีย่อย คือ การจัดกลุ่มคำตามชนิดหรือประเภทของคำ การเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม และการนำคำใหม่ใส่ในบริบท

1.1.2 กลวิธีใช้ภาพและเสียง (Applying Images and Sound) เป็นวิธีที่ช่วยให้เกิดความจำที่ดีอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้วิธีการต่างๆ อาทิเช่น การใช้จินตนาการ การใช้แผนผังเชื่อมโยงความหมาย การใช้คำสำคัญ และการใช้เสียงเพื่อช่วยการจำ

1.1.3 กลวิธีทบทวนอย่างดี (Reviewing Well) เป็นกลวิธีที่เสริมสร้างความจำสิ่งใหม่ โดยการทบทวนอย่างเป็นระบบ ทบทวนสิ่งที่ต้องจำเป็นระยะๆ ในช่วงเวลาที่ต่างกัน เช่น ช่วงแรกทบทวนในระยะเวลาใกล้ๆ กัน จากนั้นทั้งช่วงทบทวนให้ห่างออกไป ก็จะสามารถจำเนื้อหาได้อย่างอัตโนมัติ

1.1.4 กลวิธีใช้ท่าทาง (Employing Actions) เป็นกลวิธีที่ใช้การกระทำเพื่อให้เกิดการจำ ได้แก่ การใช้ความรู้สึกและท่าทางประกอบคำอธิบาย และการใช้เทคนิคกลไก

1.2 กลวิธีด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies) หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสมอง ประกอบด้วยกลวิธีย่อย 4 กลวิธีดังนี้

1.2.1 กลวิธีการฝึกปฏิบัติ (Practicing) เป็นกลวิธีพื้นฐานในด้านการเรียนรู้ทางด้านปัญญา ได้แก่ การกระทำซ้ำๆ การฝึกพูดและเขียนอย่างเป็นระบบ การจำรูปแบบประโยคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การเชื่อมคำหรือวลีให้เป็นประโยค และการฝึกอย่างเป็นธรรมชาติ

1.2.2 กลวิธีการรับและการส่งสาร (Receiving and Sending Messages) ได้แก่ การจับประเด็นความคิดอย่างรวดเร็ว และการใช้แหล่งวิทยาการเพื่อรับและส่งสาร

1.2.3 กลวิธีการวิเคราะห์และการใช้เหตุผล (Analyzing and Reasoning) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น ได้แก่ กลวิธีย่อยๆ 5 กลวิธี คือ การใช้เหตุผลเชิงนิรนัย การวิเคราะห์ข้อความและคำพูด การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ การแปลและการถ่ายโอนความรู้

1.2.4 กลวิธีการจัดทำโครงสร้างของข้อมูลที่ได้รับและข้อมูลที่จะส่งออกไป (Creating Structure for Input and Output) เป็นกลวิธีที่แสดงออกถึงความเข้าใจในสิ่งที่เรียน โดยจัดโครงสร้างของข้อมูลขึ้นใหม่ ซึ่งประกอบด้วย กลวิธีย่อย 3 กลวิธี คือ การจดบันทึก การสรุปความ และการสร้างความเด่นชัดให้กับใจความสำคัญ

1.3 กลวิธีการทดแทน (Compensation Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เมื่อมีความรู้จำกัดในภาษาที่เรียน ประกอบด้วย กลวิธีย่อย 2 กลวิธี ดังนี้

1.3.1 กลวิธีการเดาอย่างฉลาด (Guessing Intelligently) เป็นกลวิธีสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียน โดยใช้การเดาอย่างมีหลักการ โดยใช้เครื่องชี้แนะทางด้านภาษา และเครื่องชี้แนะอื่นๆ เช่น บริบท สถานการณ์ และโครงสร้างข้อความ

1.3.2 การเอาชนะข้อจำกัดในด้านการพูดและการเขียน (Over Coming Limitation in Speaking and Writing) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสนทนา หรือเขียนภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น เช่น การเปลี่ยนไปใช้ภาษาแม่ การขอความช่วยเหลือ การใช้ท่าทางแทนการพูด การหลีกเลี่ยงการสื่อสารในบางส่วนหรือทั้งหมด การเลิกหัวข้อ การปรับสารให้ง่ายขึ้น และการหาคำอื่นมาแทน

2. กลวิธีการเรียนโดยอ้อม (Indirect Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการส่งเสริมและควบคุมกระบวนการเรียนของตนเอง ประกอบด้วยกลวิธีประเภทต่างๆ ดังนี้

2.1 กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ (Metacognitive Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบด้วยกลวิธีย่อยๆ 3 กลวิธี คือ

2.1.1 กลวิธีการมุ่งความสนใจการเรียนรู้ (Centering Your Learning) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียน ได้แก่ การคิดล่วงหน้าเกี่ยวกับบทเรียนใหม่ และเชื่อมโยงกับความรู้เดิม การแสดงความตั้งใจและการตั้งใจฟังจนกว่าพร้อมที่จะพูด

2.1.2 กลวิธีการจัดระเบียบและการวางแผนการเรียนรู้ (Arranging and Planing Your Learning) ได้แก่ การค้นหาความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา การจัดสภาพการณ์

ต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ในการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์ของงานแต่ละงาน การวางแผนสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ การแสวงหาโอกาสในการฝึกฝน

2.1.3 กลวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluating Your Learning) ได้แก่ การกำกับดูแลตนเอง การประเมินตนเอง

2.2 กลวิธีด้านจิตพิสัย (Affective Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อควบคุมอารมณ์และความรู้สึก เพื่อให้ส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วยกลวิธีสำคัญ 3 กลวิธี คือ

2.2.1 กลวิธีการลดความวิตกกังวล (Lowering Your Anxiety) กลวิธีนี้จะช่วยลดความเครียด ความกังวลในการเรียน โดยใช้วิธีการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การหายใจลึกๆ การทำสมาธิ การฟังเพลง หรือการหัวเราะ

2.2.2 กลวิธีการให้กำลังใจตนเอง (Encouraging Yourself) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนจะใช้เมื่อรู้สึกท้อถอยในการเรียน ได้แก่ การพูดในทางบวก การเลี้ยงอย่างฉลาด และการให้รางวัลตนเอง

2.2.3 กลวิธีการตรวจวัดอารมณ์ตนเอง (Taking Your Emotional Temperature) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาความรู้สึกของผู้เรียน ไม่ให้เกิดความรู้สึกที่ส่งผลทางลบต่อการเรียนรู้ภาษา เช่น การฟังสัญญาณจากร่างกายตนเอง การใช้แบบตรวจสอบความรู้สึก การเขียนบันทึกประจำวันเกี่ยวกับความรู้สึก และการสนทนากับผู้อื่นถึงความรู้สึกของตนเอง

2.3 กลวิธีด้านสังคม (Social Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม เพื่อช่วยให้การปฏิสัมพันธ์นั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบด้วยกลวิธีสำคัญ 3 กลวิธี ดังนี้

2.3.1 กลวิธีการถามคำถาม (Asking Question) ได้แก่ การถามเพื่อความกระจ่าง และการถามเพื่อการแก้ไข

2.3.2 กลวิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Cooperating with Others) ได้แก่ การทำงานร่วมกับเพื่อนเพื่อให้ได้รับข้อมูลป้อนกลับ

2.3.3 กลวิธีการเห็นใจผู้อื่น (Empathizing with Others) ได้แก่ การพัฒนาความเข้าใจด้านวัฒนธรรม และการคำนึงถึงความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น

O'Malley และ Chamot (1990: 119-121) ได้แบ่งกลวิธีในการเรียนภาษาออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้คือ

1. กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ (Metacognitive Strategies) เป็นกลวิธีที่ใช้ในการบริหารให้การเรียนรู้ดำเนินไปได้ด้วยดี ได้แก่

1.1 การเลือกเอาใจใส่ (Selective-attention) คือ การเลือกให้ความสนใจกับบางสิ่งบางอย่างที่ต้องการเรียนรู้ เช่น การเลือกฟังเฉพาะคำสำคัญ หรือวลีที่สำคัญ

1.2 การวางแผน (Planning) คือ การวางแผนสำหรับงานที่จะต้องทำ เช่น การวางแผนจัดเตรียมข้อมูลที่จะพูดหรือเขียน

1.3 การจัดการกับตนเอง (Self-management) คือ การเข้าใจสถานการณ์ที่จะช่วยให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น และจัดเตรียมสิ่งต่างๆสำหรับสภาพการณ์นั้น

1.4 การกำกับควบคุม (Monitoring) คือ การกำกับควบคุมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

1.5 การประเมินผล (Evaluation) คือ การประเมินผลการเรียนรู้ เช่น การประเมินความเข้าใจหลังการอ่านบทความ

2. กลวิธีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies) คือ กลวิธีที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องเรียนรู้โดยตรง ได้แก่

2.1 การซ้ำทวน (Rehearsal) เป็นการฝึกปฏิบัติหรือการท่องจำซ้ำๆ

2.2 การจัดกลุ่ม (Grouping) เป็นการจัดหมวดหมู่ประเภทของคำ

2.3 การอ้างอิง (Inferencing) เป็นการใช้ความรู้ที่มีอยู่แล้วเดาความหมายสิ่งที่เรียนทำนายผล หรือเติมส่วนที่ขาดหายให้สมบูรณ์

2.4 การสรุป (Summarizing) เป็นการสรุปเนื้อหาที่เรียน

2.5 การนิรนัย (Deduction) เป็นการประยุกต์กฎเกณฑ์เพื่อเข้าใจภาษา

2.6 การจินตนาการ (Imagery) เป็นการใช้ภาพในความคิดเพื่อทำความเข้าใจหรือจำข้อมูลใหม่

2.7 การถ่ายโอน (Transfer) เป็นการใช้อุปมาทางด้านภาษาศาสตร์ที่รู้มาก่อนมาช่วยให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น

2.8 การให้รายละเอียด (Elaboration) เป็นการเชื่อมโยงความคิดในข้อมูลใหม่ หรือเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ทราบมาก่อน

2.9 การใช้แหล่งวิทยาการ (Resourcing) เป็นการใช้อีกสารอ้างอิงในภาษาที่เรียนช่วยในการเรียนรู้ เช่น พจนานุกรม สารานุกรม หรือแบบเรียน

2.10 การจดบันทึก (Note-taking) เป็นการจดบันทึกคำสำคัญหรือความคิดที่สำคัญในขณะที่ฟังหรืออ่าน

2.11 การแปล (Translation) เป็นการให้ภาษาที่หนึ่งเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจภาษาที่เรียน

3. กลวิธีด้านสังคม (Social Strategies) คือ เป็นกลวิธีที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ในสังคม ได้แก่

3.1 การร่วมมือ (Cooperation) เป็นการทำงานร่วมกับเพื่อนเพื่อแก้ปัญหา เพื่อให้ได้รับข้อมูลป้อนกลับของกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 การถามเพื่อความกระจ่าง (Questioning for Clarification) เป็นการถามครูหรือเพื่อน เพื่อให้อธิบายเพิ่มเติม หรือให้ยกตัวอย่าง

Sugeng (1997: 85-86) ได้แบ่งกลวิธีในการเรียนภาษา โดยมีฐานมาจากพฤติกรรมที่ผู้เรียนใช้ในชั้นเรียน ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ (Metacognitive Strategies) ได้แก่ การยกมือ การถามคำถามครู การตอบคำถามครู การให้ข้อคิดเห็นแก่ครู การแสดงสิ่งที่ขัดแย้งกับครู

2. กลวิธีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies) ได้แก่ การพูดกับตนเอง การใช้ท่าทาง การออกเสียงคำต่างๆ การจดบันทึก การอ่านข้อความบนกระดาน การมองสื่อการสอน การตั้งใจเรียนโดยไม่ทำกิจกรรมอื่น และการตั้งใจเรียนในขณะที่ทำกิจกรรมอื่นๆ ด้วย

3. กลวิธีด้านจิตพิสัย (Affective Strategies) ได้แก่ การบ่น การไม่ใส่ใจ การพูดกับเพื่อน การหัวเราะ การยิ้ม และการมองอย่างพึงพอใจ

4. กลวิธีด้านสังคม (Social Strategies) ได้แก่ การช่วยเหลือเพื่อน การขอความช่วยเหลือจากเพื่อน การยกย่องชมเชยเพื่อน และการหยอกล้อกับเพื่อน

Cohen (1998: 1-2) ได้แบ่งประเภทของกลวิธีในการเรียนภาษา ออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กลวิธีเรียกคืนข้อมูล (Retrieval Strategies) เป็นการเรียกใช้คำ วลี โครงสร้างภาษา และการเลือกใช้รูปแบบทางภาษาที่เหมาะสม เช่น การนึกถึงคำศัพท์ที่เก็บไว้ในความทรงจำ หรือการคิดเชื่อมโยงคำ การหาคำในภาษาอื่น การย้อนนึกถึงสถานการณ์ที่ผ่านมาแล้ว การใช้ความจำทางประสาทสัมผัส

2. กลวิธีการฝึกซ้อม (Rehearsal Strategies) เป็นการฝึกฝนการใช้ภาษาที่เรียน เช่น การผันคำกริยา การเปลี่ยนประธานของประโยค

3. กลวิธีการปกปิด (Cover Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อสร้างความประทับใจหรือเป็นกลวิธีการชดเชยข้อบกพร่องเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถสื่อสารได้

4. กลวิธีสื่อสาร (Communication Strategies) เป็นการเลือกใช้คำที่เหมาะสม การสรุปกฎเกณฑ์ทางภาษา การหลีกเลี่ยงการสนทนาในบางหัวข้อ การลดทอนข้อความ

จากการจัดแบ่งประเภทกลวิธีในการเรียนภาษาข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่าประเภทของกลวิธีในการเรียนภาษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ กลวิธีการเรียนภาษาโดยตรง และ กลวิธีการเรียนภาษาโดยอ้อม โดยที่กลวิธีการเรียนภาษาโดยตรงประกอบด้วย กลวิธีการจำ กลวิธีความรู้ความเข้าใจและกลวิธีการทดแทน และกลวิธีการเรียนภาษาโดยอ้อม ประกอบด้วย กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ กลวิธีด้านจิตพิสัย และกลวิธีด้านสังคม กลวิธีแต่ละประเภทมีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน

2.4 วิธีศึกษาการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ

นักการศึกษาได้เสนอวิธีศึกษาการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาไว้ดังนี้

Wenden และ Rubin (1987: 32-33) ได้เสนอแนะวิธีศึกษาการใช้กลวิธีในการเรียนภาษา ที่ให้ความสำคัญแก่กระบวนการคิดของผู้เรียน โดยให้ใช้ข้อมูลจากการรายงานของผู้เรียน (Learner Report Data) ซึ่ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การรายงานตนเอง (Self-report) เป็นการให้ผู้เรียนบรรยายพฤติกรรมโดยทั่วไปเกี่ยวกับการเรียน ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนบรรยายว่าเมื่อผู้เรียนต้องการรู้ความหมายของคำ ผู้เรียนจะพูดคำคำนั้นหลายๆ ครั้ง และพยายามเชื่อมโยงคำนั้นกับคำอื่นๆ ที่รู้จัก หรือเป็นการให้ผู้เรียนบรรยายลักษณะของตนเองในฐานะผู้เรียนภาษา ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนบรรยายว่าผู้เรียนเป็นคนที่เรียนรู้ภาษาอื่นได้เร็ว ผู้เรียนค้นหาคำสำคัญได้อย่างรวดเร็ว และถ้าไม่รู้ความหมายก็จะพยายามหาความหมายจากบริบท การบรรยายของผู้เรียนดังกล่าวมักจะขึ้นอยู่กับความเชื่อและความคิดที่ผู้เรียนมีเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนภาษา และมักไม่ได้ขึ้นอยู่กับการสังเกตพฤติกรรมในสถานการณ์ใดโดยเฉพาะ

2. การสังเกตด้วยตนเอง (Self-observation) เป็นการให้ผู้เรียนสังเกตพฤติกรรมของตนเองทั้งในขณะที่ข้อมูลพฤติกรรมนั้นอยู่ในความจำระยะสั้น เช่น การบรรยายขณะที่กระทำ (Introspection) และในขณะที่ข้อมูลพฤติกรรมอยู่ในความจำระยะยาว เช่น การบรรยายย้อนหลังจากที่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปแล้ว (Retrospection) โดยทั่วไปจะประมาณ 20 วินาทีหรือมากกว่า หลังจากการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. การแสดงกระบวนการคิดของตนเอง (Self-revelation) เป็นการรายงานของผู้เรียนถึงพฤติกรรมไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมโดยทั่วไปหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการสังเกตขณะที่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ การรายงานนี้มักใช้เทคนิคการบอกสิ่งที่คิดออกมาเป็นถ้อยคำ (Think Aloud)

ซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้ทราบถึงกระบวนการคิดของผู้เรียนในขณะที่ทำการสื่อสาร ข้อมูลที่ได้ดังกล่าว เป็นข้อมูลที่ไม่ได้ผ่านการปรับและวิเคราะห์โดยผู้เรียน

กาญจนา ปราบพาล (2530: 293-304, 322-334) ได้เสนอวิธีการศึกษาการใช้กลวิธีในการเรียนภาษา ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ (Interviews) มีหลายลักษณะ คือ

1.1 การสัมภาษณ์แบบควบคุม ผู้สัมภาษณ์เตรียมขั้นตอนของการสัมภาษณ์ และรายการคำถามตามลำดับไว้ล่วงหน้าให้มีความเป็นปรนัยของคำตอบ เช่น การใช้การเลือกตอบแบบต่างๆ แสดงความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย คำถามมักถามเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลที่เป็นจริง ต้องการคำตอบสั้นๆ หรือต้องการได้ข้อมูลเฉพาะเรื่อง

1.2 การสัมภาษณ์แบบกึ่งควบคุม ผู้สัมภาษณ์เตรียมขั้นตอนของการสัมภาษณ์ และรายการคำถามตามลำดับไว้ล่วงหน้าแต่ผู้สัมภาษณ์สามารถถามคำถามเพิ่มเติมได้

1.3 การสัมภาษณ์แบบไม่ควบคุม ผู้สัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์คล้ายการสนทนาในชีวิตจริง ลักษณะคำถามมีความยืดหยุ่น มักใช้ถามเรื่องส่วนตัวหรือการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการแสดงออกเอง ผู้สัมภาษณ์ไม่สามารถควบคุมเวลาได้

2. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires)

แบบสอบถามมักใช้ในกรณีที่ผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูลเป็นจำนวนมาก และทำการสัมภาษณ์โดยตรงไม่ได้ ข้อดีของเทคนิคนี้คือให้ค่าความเชื่อถือได้สูง ถ้าแบบสอบถามนั้นสร้างได้ดี และเป็นแบบปลายปิด

3. การสังเกตพฤติกรรม (Observation) มีหลายลักษณะ คือ

3.1 แบบใช้รหัส เทคนิคนี้ใช้สังเกตพฤติกรรมต่างๆ เช่น ความตั้งใจเรียน ความสนใจ การร่วมกิจกรรมกลุ่ม และทักษะในการเรียนของผู้เรียนเป็นต้น

3.2 แบบบันทึกเหตุการณ์ที่น่าสนใจ เป็นวิธีการสังเกตพฤติกรรมแบบบรรยายที่ผู้บันทึกไม่มีส่วนร่วม เป็นการบันทึกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ผู้บันทึกต้องเลือกบันทึกเหตุการณ์ที่ช่วยให้เข้าใจบุคคลนั้น การบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนในช่วงเวลานานพอสมควร และเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องสามารถช่วยผู้สอนให้เข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียน

3.3 แบบบันทึกประจำวัน เป็นวิธีสังเกตพฤติกรรมแบบบรรยายที่ผู้สังเกตเป็นผู้บันทึกความรู้สึก หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยบันทึกรายละเอียดที่พบทั้งหมดแต่ละวัน แล้วจึงมาหาสิ่งที่น่าสนใจและข้อสรุปจากการบันทึกภายหลังการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สังเกตด้วย โดยผู้สังเกตใช้วิธีการหลายๆ อย่างตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลก่อนสรุปผล

Cohen (1998: 27-48) ได้กล่าวถึงวิธีการศึกษาการใช้กลวิธีในการเรียนภาษา ดังนี้

1. การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม (Oral Interviews and Written Questionnaires) อาจจะเป็นการถามเพื่อให้ตอบใช่หรือไม่ใช่หรือเพื่อบอกความถี่ในการปฏิบัติ เช่น ไม่เคย บางครั้ง บ่อยๆ หรือ ถามเพื่อให้ผู้เรียนบอกพฤติกรรมการใช้กลวิธี
2. การสังเกต (Observation) ในการสังเกตอาจมีผู้สังเกตหลายคนสังเกตกิจกรรมการเรียนรู้อาษาของผู้เรียนทั้งชั้น แต่กลวิธีบางอย่างก็ไม่สามารถสังเกตได้ เช่นกลวิธีทางด้านจิตใจ
3. การรายงานด้วยการพูด (Verbal Report) เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลให้ผู้สัมภาษณ์ รายงานด้วยปากเปล่าต่อผู้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับกระบวนการต่างๆ ที่นำมาใช้ในขณะปฏิบัติกิจกรรมทางภาษา และในการใช้ความรู้ความคิด
4. การจดบันทึกประจำวันและการเขียนบันทึกประเภทสนทนา (Diaries and Dialog Journals) เป็นการให้ผู้เรียนได้เขียนในหัวข้อที่ต้องการ เช่นอธิบายว่าเมื่อไม่เข้าใจสิ่งที่คุณบอกได้ มีการกระทำอย่างไรบ้าง หรือให้ผู้เรียนเขียนบันทึกหลังการเรียนในวันนั้น
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Recollective Studies) เป็นการบรรยายและตีความประสบการณ์ในการเรียนภาษาซึ่งใช้เวลาเป็นเดือนหรือปี ซึ่งอาจเป็นกลวิธีที่ใช้หรือปัญหาที่ผู้เรียนประสบ
6. การเก็บข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer Tracking) นักการศึกษาได้เริ่มใช้คอมพิวเตอร์ในการติดตามและรวบรวมการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาของผู้เรียนมากขึ้น

จากวิธีศึกษาการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาของนักเรียนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่ามีเทคนิคหรือวิธีศึกษาการใช้กลวิธีในการเรียนภาษา ดังนี้ การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การให้ผู้เรียนรายงานด้วยการพูดหรือการเขียน การใช้แบบสอบถาม การใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งวิธีต่าง ๆ เหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป ผู้ที่ต้องการศึกษาการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาควรเลือกใช้ให้เหมาะสม

3. ความสามารถทางภาษาอังกฤษ

3.1 ความหมายของความสามารถทางภาษาอังกฤษ

Chomsky (1965: 140) ได้ให้ความหมายของความสามารถทางภาษาว่าแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. ความสามารถที่จะเข้าใจภาษา (Linguistic Competence) หมายถึง ความสามารถภายในบุคคลที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เป็นความรู้ที่จะทำให้ใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ ความสามารถดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความสามารถในการสร้างและเข้าใจประโยคต่างๆ ได้อย่างไม่มีขีดจำกัด ความสามารถที่จะบอกได้ว่าประโยคใดถูกหรือผิดไวยากรณ์ ประโยคใดมีความหมายเหมือนกัน ประโยคใดมีความหมายกำกวม รวมทั้งความรู้ความสามารถในการเข้าใจโครงสร้างภายในประโยคได้อย่างถูกต้องชัดเจน

2. ความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Linguistic Performance) หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ ความเข้าใจภาษาไปใช้ในการแสดงออกในสถานการณ์จริง

Finocchiaro และ Bonomo (1973: 205) ได้กล่าวถึงความหมายของความสามารถทางภาษาว่า หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ในการสื่อสาร

Valette (1977: 5) ได้ให้ความหมายของความสามารถทางภาษาว่า เป็นระดับความสามารถของผู้เรียนในการใช้ทักษะ และความรู้ด้านเสียง โครงสร้างและความหมายของภาษาเพื่อการสื่อสาร

Moller (1980: 58) ได้กล่าวถึงความหมายของความสามารถทางภาษาว่าประกอบด้วยความสามารถ 2 ด้านคือ

1. ความสามารถในการนำระบบต่างๆ ของภาษาซึ่งได้แก่ ระบบโครงสร้าง (Syntactic) ระบบเสียง (Phonology) และระบบความหมาย (Semantic) ไปใช้ได้จริง
2. ความสามารถในการนำทักษะทางภาษาต่างๆ ซึ่งได้แก่ทักษะฟัง ทักษะอ่าน ทักษะพูด และทักษะเขียนไปใช้ได้จริง

ความหมายของความสามารถทางภาษาของ Chomsky ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ได้มีนักภาษาศาสตร์สังคมนิยมได้แสดงความคิดเห็นว่าความหมายของความสามารถทางภาษาดังกล่าวจำกัดอยู่เฉพาะลักษณะของภาษาที่เป็นทางการ (Formal Linguistic Elements) ซึ่งนอกจากที่เจ้าของภาษาทุกคนจะมีความสามารถดังกล่าวแล้ว ยังมีความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคมนิยมหรือความสามารถในการสื่อสาร (Sociolinguistic Communicative Competence) (Stern, 1983: 342)

Larsen and Jones (1984: 114) ได้ให้ความหมายของความสามารถทางภาษาว่า หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารอย่างถูกต้องผ่านการใช้ทักษะภาษาที่จำเป็นสำหรับ สถานการณ์ต่างๆ

Bachman (1985: 1) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาว่า หมายถึง การนำภาษาไปใช้ ซึ่งภาษานั้นประกอบด้วยระบบเสียง (Phonology) ระบบหน่วยคำ (Morphology) และระบบ โครงสร้าง (Syntax) โดยในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ จะคำนึงถึงตัวผู้พูด และสถานการณ์ ทางสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดรูปแบบ และหน้าที่ของภาษา

Savignon (1972 cited in Omaggio, 1986: 4) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ว่าเป็นความสามารถในการใช้ภาษาในสถานการณ์การสื่อสาร จริง ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการปรับความสามารถที่จะเข้าใจภาษา (Linguistic Competence) เพื่อรับทั้งข้อมูลต่างๆทางภาษาจากผู้พูดคนเดียวหรือมากกว่านั้นได้

Hughes (1989: 9) ได้ให้ความหมายของความสามารถทางภาษาว่า หมายถึง ความรู้ ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนที่มีอยู่ ในการนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง โดยเฉพาะ

จากความหมายของความสามารถทางภาษาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถทางภาษา อังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับระบบต่างๆ ของภาษา ตั้งแต่ระบบเสียง ระบบคำ ระบบโครงสร้าง ไปจนถึงระบบความหมาย พร้อมกับความสามารถทางภาษาศาสตร์ สังคมไปใช้ในการสื่อสาร ผ่านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในสถานการณ์ต่างๆ

3.2 องค์ประกอบของความสามารถทางภาษา

Hymes (1981: 15-17) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาว่าประกอบด้วยสิ่งที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถที่จะรู้ว่าประโยคที่พบบนนั้นถูกต้องตามกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์หรือไม่
2. ความสามารถที่จะรู้ว่าประโยคใดมีลักษณะทางภาษาที่สามารถใช้ได้จริงในสังคม ทั้งนี้เพราะว่าประโยคบางประโยคอาจถูกต้องตามไวยากรณ์ แต่อาจไม่สามารถที่จะนำมาใช้ใน ชีวิตจริงได้

3. ความสามารถที่จะรู้ว่าประโยคใดที่จะเหมาะสำหรับใช้ในสถานการณ์ทางสังคมนั้นๆ
4. ความสามารถที่จะรู้ว่าประโยคใดเป็นที่ยอมรับ หรือนิยมใช้ในสังคม

Canale (1983: 35-43) ได้แบ่งองค์ประกอบของความสามารถทางภาษาออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ (Grammatical Competence) คือ ความสามารถในการใช้ภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูด (Verbal) และที่ไม่ได้เป็นภาษาพูด (Non-verbal) ซึ่งประกอบด้วยความรู้ทางด้านลักษณะและด้านกฎเกณฑ์ของภาษา อันได้แก่ การใช้คำศัพท์ การสร้างคำ การสร้างประโยค การออกเสียง การสะกดคำ และความหมาย เป็นต้น
2. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence) คือ ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางบริบท เช่น สถานะของผู้ใช้ภาษา วัตถุประสงค์ของการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นต้น โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านความหมาย เช่น หน้าทีของภาษาในการสื่อสาร ทักษะคติ และความเหมาะสมด้านประโยค เช่น การใช้คำพูดและภาษาท่าทาง
3. ความสามารถด้านการสัมพันธ์ข้อความ (Discourse Competence) คือ ความสามารถในการรวมรูปประโยคทั้งในด้านไวยากรณ์และความหมาย เพื่อให้ได้ใจความโดยรวม โดยใช้กฎเกณฑ์การผูกพันรูปเรื่อง (Cohesion) เช่น การใช้คำสรรพนาม การใช้คำเหมือน การใช้คำเชื่อม และการใช้โครงสร้างประโยคคู่ขนาน เป็นต้น และใช้กฎสัมพันธ์ภาพในข้อความ (Coherence) เช่น การใช้คำซ้ำ (Repetition) ความสม่ำเสมอในการใช้คำ (Consistency) และความสัมพันธ์ทางความหมาย (Relevance of Meaning) เป็นต้น
4. ความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic or Pragmatic) คือ ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสารทั้งที่ใช้เป็นคำพูด (Verbal) และไม่ได้เป็นคำพูด (Non-verbal) ในการสื่อความหมายทั้งที่มีข้อจำกัดทางด้านความสามารถทางภาษา เช่น การขยายความด้วยการใช้คำศัพท์อื่นแทนคำศัพท์ที่นึกไม่ออก การอธิบายโดยใช้ท่าทางประกอบ เป็นต้น

Bachman (1991: 671-704) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาว่าประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ 2 ประการคือ ความรู้ทางภาษา และความสามารถด้านกลวิธีในการใช้ภาษา ดังนี้

1. ความรู้ทางภาษา (Language Knowledge) ได้แก่ ความรู้ในการจัดระเบียบภาษา และความรู้ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย
 - 1.1 ความรู้ในการจัดระเบียบภาษา (Organizational Knowledge) ได้แก่

- 1.1.1 ความรู้ทางด้านไวยากรณ์ (Grammatical Knowledge)
- 1.1.2 ความรู้ทางด้านกริยาเรียงประโยค (Textual Knowledge)
- 1.2 ความรู้ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย (Pragmatic Knowledge) ได้แก่
 - 1.2.1 ความรู้ทางด้านเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร (Propositional Knowledge)
 - 1.2.2 ความรู้ทางด้านหน้าที่ของภาษา (Functional Knowledge)
 - 1.2.3 ความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Knowledge)
2. ความสามารถด้านการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence)
 - 2.1 องค์ประกอบด้านการประเมินสถานการณ์ในการสื่อสาร (Assessment Component)
 - 2.2 องค์ประกอบในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร (Goal-setting Component)
 - 2.3 องค์ประกอบในการวางแผนในการสื่อสาร (Planning Component)

จากการแบ่งองค์ประกอบของความสามารถทางภาษาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถทางภาษาอังกฤษมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ ความรู้ความสามารถที่เกี่ยวกับตัวภาษาโดยตรง เช่น ความรู้ความสามารถด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ความรู้ความสามารถด้านการสัมพันธ์ข้อความ ความรู้ด้านการเรียบเรียงประโยค และความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับตัวภาษาโดยอ้อม เช่น ความสามารถด้านการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์สังคม

3.3 การทดสอบความสามารถทางภาษา

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นแนวการสอนที่นิยมและเป็นที่ยอมรับของผู้สอนภาษาโดยทั่วไป ดังนั้นการทดสอบความสามารถในปัจจุบันจึงเน้นวัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่ง Oller (1979: 51) มีความเห็นว่าการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารควรเน้นทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวมของผู้เรียน

Valette (1981: 169 - 173) ได้กล่าวถึงการทดสอบความสามารถในการสื่อสารว่าเป็นได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวม (Integrative or Global Tests) เป็นการทดสอบที่ผู้ทดสอบต้องใช้ทักษะทางภาษาหลายทักษะในการทำแบบทดสอบ แบบทดสอบที่ใช้ใน

การทดสอบความสามารถโดยรวมได้แก่ การเขียนตามคำบอก (Dictation) แบบสอบโคลซ (Cloze Test) และการสอบสัมภาษณ์ (Oral Interview)

2. การทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อยๆ (Discrete Point Tests) เป็นการทดสอบที่มุ่งวัดองค์ประกอบย่อยๆของภาษา เช่น เสียง คำศัพท์ ไวยากรณ์ และทักษะต่างๆ โดยจะแยกทดสอบองค์ประกอบของภาษาแต่ละอย่าง

Madsen (1983: 5-8) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดสอบความสามารถทางภาษา ซึ่งสรุปได้ว่า การวัดผลหรือการทดสอบความสามารถทางภาษาควรเป็นการทดสอบที่รวมทักษะภาษาย่อยๆ เข้าไว้ด้วยกัน เช่น การสอบทักษะฟังรวมกับทักษะพูด การสอบทักษะฟังรวมกับทักษะเขียน หรือการสอบทักษะอ่านรวมกับทักษะเขียน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวัน

Brinton, Snow และ Wesche (1987: 378-381) เสนอแนะว่าแบบสอบควรมีการกำหนดสถานการณ์ บทบาทของบุคคล และจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาไว้ด้วย เพื่อให้แบบสอบมีบริบทที่ใกล้เคียงกับการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวัน และวัดได้ว่าผู้เรียนเข้าใจและใช้ภาษาได้ตามจุดประสงค์ของการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่กำหนด

Huges (1989 อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒน์กุล, 2539: 9) นำเสนอวิธีการทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวม โดยเสนอว่ารูปแบบของการทดสอบที่เหมาะสมกับการทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวม ได้แก่ แบบสอบโคลซ (Cloze) การเขียนตามคำบอก (Dictation) และการสอบสัมภาษณ์ (Oral Interview)

1. แบบสอบโคลซ (Cloze) แบบสอบโคลซนี้มีลักษณะการทดสอบที่ผู้สอบจะต้องใช้ความสามารถทางภาษาหลายด้าน ในการหาคำมาเติมในช่องว่าง และจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณที่นอกเหนือบริบทที่ปรากฏตรงหน้าในการตอบหรือคาดเดาคำที่หายไป กล่าวคือ ผู้สอบต้องอาศัยความสามารถที่มีภายในมาช่วยในการพิจารณาหาคำตอบ

2. การเขียนตามคำบอก (Dictation) ในอดีตการทดสอบประเภทนี้ได้รับการตำหนิว่าเป็นการทดสอบในแนวทางที่ผิด เพราะไม่มีประโยชน์ในการทดสอบในเรื่องใดๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องลำดับของคำ (Word Order) เพราะมีการเรียงลำดับมาอยู่แล้ว หรือในด้านคำศัพท์การทดสอบเช่นนี้ก็มี การให้คำมาด้วย อีกทั้งในแง่การรับฟังข้อมูลจากการพูด บริบทที่ได้ฟังย่อมช่วยให้ผู้สอบเดาได้ตลอดจนด้านเครื่องหมายวรรคตอนก็ยังมีวิธีทดสอบประเภทอื่นที่ประหยัดมากกว่า อย่างไรก็ตาม

การทดสอบแบบเขียนตามคำบอกกลับมาได้รับความนิยม เพราะการทดสอบลักษณะนี้สามารถวัดความสามารถทางภาษาโดยรวมได้

3. การสอบสัมภาษณ์ (Oral Interview) โดยทั่วไปเป็นการทดสอบการพูด การสนทนา หรือการสัมภาษณ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยผู้สอนกำหนดหัวข้อ หรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนพูด หรืออาจจะเป็นการทดสอบการสนทนาระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน โดยการแสดงบทบาทสมมติ โดยเน้นความสามารถในการสื่อความหมายให้เข้าใจกัน ตลอดจนความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของผู้พูดเป็นสำคัญ

การทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวมดังที่ Huges นำเสนอสอดคล้องกับ Savignon (1983: 256-274) ที่มีความเห็นว่าแบบสอบทักษะรวม (Global/Integrative Test) เป็นแบบสอบที่เหมาะสมสำหรับวัดความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งประเภทของแบบสอบที่นิยมใช้ในชั้นเรียน คือ แบบสอบโคลท การเขียนตามคำบอก และการสอบสัมภาษณ์

Weir (1990: 43-45) ได้กล่าวถึงรูปแบบของข้อสอบวัดความสามารถทางภาษาที่นิยมใช้อย่างกว้างขวางดังนี้

1. ข้อสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple-choice Items) เป็นข้อสอบที่ผู้ตอบต้องเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้จำนวน 4-5 ตัวเลือก การให้คะแนนสำหรับข้อสอบชนิดนี้สามารถทำได้รวดเร็ว และมีความเที่ยงตรง เป็นแบบทดสอบที่นิยมใช้ในการทดสอบอย่างแพร่หลาย การใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบมีข้อดีพอสรุปได้ดังนี้

ก. เป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงในการให้คะแนน เนื่องจากไม่ต้องใช้วิจารณญาณในการให้คะแนนจากผู้ตรวจ การให้คะแนนทำได้ง่าย รวดเร็ว

ข. สามารถคาดคะเนระดับความยากของข้อสอบแต่ละข้อและทั้งฉบับได้

ค. รูปแบบของข้อสอบชนิดเลือกตอบแต่ละข้อแสดงถึงวัตถุประสงค์ของการทดสอบไว้อย่างชัดเจน

ง. การใช้ข้อสอบชนิดเลือกตอบจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการทดสอบสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้อง กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดดังเช่นในข้อสอบชนิดอื่นเช่น ถ้าใช้ข้อสอบชนิดตอบคำถามแบบสั้นในการทดสอบการฟัง ผู้ตอบจะต้องมีทักษะในการเขียนเพื่อที่จะเขียนคำตอบที่ต้องการด้วย เป็นต้น

2. ข้อสอบชนิดตอบคำถามแบบสั้น (Short Answer Items) เป็นข้อสอบที่ผู้ตอบอาจตอบคำถามเป็นคำๆเดียว หรือเติมข้อความในส่วนที่หายไป ซึ่งอาจเป็นการเติมคำหลาย ๆ คำ หรือเป็นประโยค การใช้ข้อสอบชนิดนี้ในการทดสอบความสามารถทางภาษามีข้อดีดังนี้

- ก. ผู้ตอบมีอิสระในการเขียนคำตอบในช่องว่างที่กำหนดไว้ในกระดาษคำตอบ
- ข. การที่ผู้ตอบตอบคำถามได้ถูกต้อง แสดงว่าผู้ตอบมีความเข้าใจเนื้อหาของข้อความในข้อสอบ เนื่องจากไม่มีคำตอบกำหนดไว้ให้เลือกตอบ
 - ค. สามารถใช้คำถามได้เป็นจำนวนมากเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการทดสอบ
 - ง. การให้คะแนนสามารถทำได้อย่างยุติธรรม เนื่องจากมีคำตอบที่ถูกต้องเป็นเกณฑ์สำหรับการตรวจให้คะแนน

นอกจากการทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวม (Global Tests) แล้วยังสามารถทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อยๆ (Discrete Point Tests) เพื่อวัดองค์ประกอบย่อยของภาษา เช่น การทดสอบเสียง การทดสอบคำศัพท์ การทดสอบไวยากรณ์ การทดสอบทักษะฟัง การทดสอบทักษะพูด การทดสอบทักษะอ่าน และการทดสอบเขียน (สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2539: 10-11)

อัจฉรา วงศ์โสธร (2544: 132-185) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแบบทดสอบและชนิดของข้อสอบที่ใช้ในการทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อยๆ และการทดสอบความสามารถโดยรวม ดังนี้

1. แบบทดสอบให้เลือกตอบ (Selection Type Item) เป็นแบบทดสอบที่มีคำตอบไว้ให้ผู้สอบเลือกตอบ ซึ่งวิธีเลือกตอบอาจเป็นคำตอบ "ที่ถูกต้อง" "ที่เหมาะสมที่สุด" หรือ "ที่ดีที่สุด" จากตัวเลือกที่ให้ไว้ 3-5 ตัว หรือเป็นการระบุคำตอบที่ "ถูก" หรือ "จริง" หรือ "ผิด" หรือ "เท็จ" หรืออาจเป็นการให้จับคู่ตัวกระตุ้นหรือคำถามกับตัวสนองตอบหรือคำตอบเข้าด้วยกัน และเว้นตัวสนองตอบหรือคำตอบที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป

1.1 ข้อทดสอบแบบมีตัวเลือกหลายตัว (Multiple-choice) เป็นข้อสอบที่ใช้กันแพร่หลายที่สุด เพราะสะดวกในการตรวจ และคะแนนที่ให้เป็นปรนัย ข้อทดสอบแบบนี้ใช้ในการทดสอบ เช่น การทดสอบเสียง การทดสอบคำศัพท์ การทดสอบไวยากรณ์ การทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ การทดสอบการฟังเพื่อความเข้าใจ เป็นต้น

1.2 ข้อทดสอบแบบเลือกตอบชนิดจับคู่ (Matching) เป็นการจับคู่ตัวกระตุ้นเข้ากับคำตอบที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน จำนวนคำตอบอาจมีมากกว่าตัวกระตุ้น โดยที่เป็นคำตอบที่ไม่สอดคล้อง หรือสัมพันธ์กับตัวกระตุ้นที่ให้ การจัดทำข้อสอบแบบจับคู่มักจะจัดหมวดเป็นสดมภ์ที่แยกกัน หรืออาจให้รายการคำตอบไว้ก่อนหรือหลังข้อความที่มีช่องว่างให้เติม ข้อสอบแบบนี้ใช้ในการทดสอบ เช่น การทดสอบคำศัพท์ การทดสอบไวยากรณ์ การทดสอบการฟังเพื่อความเข้าใจ การทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นต้น

1.3 ข้อทดสอบแบบเลือกตอบแบบจริงเท็จ (True/False) เป็นข้อสอบที่ใช้วัดความเข้าใจในรูปการรับสาร เช่น การอ่าน การฟัง ข้อทดสอบแบบนี้ควรวัดความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่ต้องอาศัยการไตร่ตรอง และความสามารถในการตีความมากกว่าการวัดความรู้เกี่ยวกับรายละเอียด จึงจะหาคำตอบได้จากเนื้อหาโดยตรง ข้อสอบแบบนี้ใช้ในการทดสอบ เช่น การทดสอบการฟังเพื่อความเข้าใจ การทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นต้น

2. แบบทดสอบที่ผู้สอบให้คำตอบเอง (Supply Type Item) เป็นแบบทดสอบที่ผู้สอบต้องให้คำตอบ แบบทดสอบเป็นการทดสอบความสามารถสื่อสารทางภาษา ซึ่งโดยมากใช้วิธีการตรวจแบบอัตนัย โดยที่ผู้ตรวจต้องได้รับการฝึกวิธีการให้คะแนนมาก่อน เช่น การสอบเขียนเรียงความ การสอบสัมภาษณ์ ในบางกรณี การตรวจอาจใช้วิธีปรนัย เช่น ในกรณีการเติมคำที่มีคำตอบถูกเพียงคำเดียว

2.1 ข้อทดสอบเขียนตามคำบอก (Dictation) การสอบเขียนตามคำบอก อาจให้คำบอกที่เป็นเนื้อความที่สมบูรณ์ที่ผู้สอบได้ยินชัดเจน หรือที่มีเสียงรบกวนเหมือนที่เกิดในชีวิตจริง นอกจากนี้การสอบเขียนตามคำบอกอาจทำได้โดยให้ข้อความบางส่วนไว้ และละข้อความบางส่วนเพื่อให้เติมตามคำบอก (Partial Dictation) วิธีการอ่านคำบอกนั้นทำ 3 ครั้ง ครั้งแรกอ่านข้อความทั้งหมดด้วยความเร็วธรรมดา ครั้งที่ 2 อ่านโดยแบ่งข้อความเป็นตอนๆ ให้ผู้สอบมีเวลาเขียน เช่น แบ่ง Subject/Predicate แบ่งตามวลีหรือตามอนุประโยค และเมื่อเขียนเสร็จ ก็อ่านตลอดทั้งข้อความอีกครั้งหนึ่งด้วยความเร็วตามธรรมชาติเพื่อให้ผู้สอบทบทวนข้อความที่เขียน

2.2 ข้อทดสอบโคลซ ประเภคด้วย Oral Cloze และ Written Cloze

2.2.1 Oral Cloze ใช้ทดสอบการฟังเนื้อความ ซึ่งจะเว้นทุกคำที่ 5 7 หรือ 10 ไว้ให้ผู้สอบเติมคำที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่ได้ฟัง

2.2.2 Written Cloze ใช้ทดสอบทักษะสัมพันธ์ระหว่างทักษะเขียนและอ่าน

2.3 ข้อทดสอบแบบเติมคำหรือเติมความ (Completion) ข้อสอบแบบนี้ใช้ในการทดสอบ เช่น การทดสอบไวยากรณ์ การทดสอบคำศัพท์ การทดสอบการฟัง การทดสอบการพูด การทดสอบการอ่าน การทดสอบการเขียนแบบควบคุม การทดสอบการเขียนเรียงความ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การทดสอบความสามารถทางภาษาแบ่งเป็น การทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวม กับ การทดสอบความสามารถทางภาษาจุลย่อย ทั้งนี้แบบทดสอบที่พบในการทดสอบความสามารถทางภาษาโดยรวม คือ การเขียนตามคำบอก แบบสอบโคลซ การสัมภาษณ์ ส่วนแบบทดสอบที่พบในการทดสอบความสามารถทางภาษาจุลย่อย คือ แบบทดสอบให้เลือกคำตอบ ซึ่งชนิดของข้อทดสอบในแบบสอบดังกล่าวได้แก่ ข้อทดสอบแบบมีตัวเลือกหลายตัว ข้อทดสอบแบบเลือกตอบชนิดจับคู่ ข้อทดสอบแบบเลือกตอบแบบจริงเท็จ และแบบทดสอบที่

ผู้สอบให้คำตอบเอง เช่น ข้อทดสอบแบบเติมคำหรือเติมความ ทั้งนี้การทดสอบความสามารถทางภาษาควรมีลักษณะที่ใกล้เคียงการสื่อสารที่ผู้เรียนใช้ในชีวิตประจำวันโดยมีการกำหนดสถานการณ์ บทบาทของบุคคล และจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาไว้ด้วย เพื่อจะวัดได้ว่าผู้เรียนเข้าใจและใช้ภาษาได้ตามจุดประสงค์ของการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่กำหนด

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างๆ ภายในประเทศที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาอังกฤษ การใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ และความสามารถทางภาษาอังกฤษ พบว่าไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องนี้โดยตรง แต่มีงานวิจัยซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ การใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ และความสามารถทางภาษาอังกฤษ ดังนี้

1) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ

กมลทิพย์ เศวตมาลย์ (2529: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเปรียบเทียบระดับความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละระดับ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 1,440 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบวัดระดับความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษถึงระดับ 2 คือ ระดับความรู้ ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษถึงระดับ 3 คือระดับถ้อยโอน และความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 1

เนาวรัตน์ พงษ์เกษมพรวกุล (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 1,380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวัดระดับความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสามารถด้านการฟังไม่ผ่านเกณฑ์ 15 คะแนน จาก 20 คะแนน ของทุกระดับการฟัง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 มีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษไม่ผ่านเกณฑ์ของทุกระดับการฟัง ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านการฟังผ่านเกณฑ์ระดับที่ 1 คือระดับปกติ

ศรัณยา ศรีวิชัย (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 481 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการรับรู้เกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษในด้านตัวผู้ฟัง ด้านตัวผู้พูด และด้านสภาพแวดล้อมในการฟัง อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน และการรับรู้เกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษสูงและต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรรณิกา เครือหนู (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิมเกี่ยวกับเนื้อหา และความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาแผนกการท่องเที่ยว ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาแผนกการท่องเที่ยว ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 จำนวน 121 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบพื้นความรู้เดิมเกี่ยวกับเนื้อหา และแบบสอบความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า พื้นความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในหัวเรื่อง ประเพณี วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และศิลปะของนักศึกษาแผนกการท่องเที่ยว ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในแต่ละหัวเรื่อง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษในหัวเรื่องเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้พื้นความรู้เดิมเกี่ยวกับเนื้อหาโดยรวม ของนักศึกษาแผนกการท่องเที่ยว ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศรีเงิน แผลสุพัฒน์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการฟังข้อความภาษาอังกฤษประเภทต่างๆ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 877 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความสามารถในการฟังข้อความภาษาอังกฤษประเภทต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในการฟังข้อความภาษาอังกฤษประเภทข้อความสนทนาอยู่ในระดับอ่อน ส่วนประเภทข้อความการนำเสนอและประเภทข้อความข่าวอยู่ในระดับอ่อนมาก นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษประเภทข้อความการสนทนาสูงกว่าการฟังภาษาอังกฤษประเภทข้อความการนำเสนอ และประเภทข้อความข่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษประเภทข้อความการนำเสนอสูงกว่าประเภทข้อความข่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มยุรี บุญมาทน (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาช่วงความจำระยะสั้นด้านภาษา ในด้านการจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ การจำคำภาษาอังกฤษที่คุ้นเคย และการจำประโยคภาษาอังกฤษ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความจำระยะสั้นด้านภาษา กับความสามารถในการฟังและการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 398 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความจำระยะสั้นด้านภาษา 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ แบบวัดช่วงความจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ แบบวัดช่วงความจำคำภาษาอังกฤษที่คุ้นเคย และแบบวัดช่วงความจำประโยคภาษาอังกฤษ แบบสอบวัดความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ และแบบสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ช่วงความจำระยะสั้นด้านภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในด้านการจำตัวอักษรภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยเท่ากับ 4 ตัวอักษร ในด้านการจำคำภาษาอังกฤษที่คุ้นเคยโดยเฉลี่ยเท่ากับ 4 คำ ในด้านการจำประโยคภาษาอังกฤษมีความยาวโดยเฉลี่ยเท่ากับ 5 คำ ความจำระยะสั้นด้านภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความจำระยะสั้นด้านภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ

พงษ์ศักดิ์ พงษ์พันธ์ (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม และโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำนวน 326 คน ซึ่งสุ่มโดยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามพฤติกรรมที่เป็นกลวิธีการเรียนของ Politzer และ Mcgroarty (1985) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียน พฤติกรรมในขณะที่ศึกษาด้วยตนเอง และพฤติกรรมในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นนอกห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ มีการใช้กลวิธีการเรียนภาษาทั้ง 3 ด้าน โดยส่วนรวมและเป็นรายด้านในระดับปานกลาง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษในด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้านพฤติกรรมในขณะที่ศึกษาด้วยตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ส่วนด้านการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นนอกห้องเรียนนั้น นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีการใช้กลวิธีการเรียนไม่แตกต่างกัน

อาวูธ วาจาสิทธิ์ (2533: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 710 คน โดยแบ่งเป็นนิสิตกลุ่มที่เรียนเก่งมาก กลุ่มที่เรียนเก่ง กลุ่มที่เรียนปานกลาง และกลุ่มที่เรียนอ่อน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นิสิตใช้กลวิธีด้านการเดาหรือทำนายอย่างมีหลักการมาก ใช้กลวิธีด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนโดยตรง การฝึกฝนภาษา การหาวิธีเรียนภาษาเป็นของตนเอง การใช้ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียนรู้ภาษาเป็นครู และการใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้จดจำได้ดียิ่งขึ้นในระดับปานกลาง นิสิตใช้กลวิธีด้านการพยายามใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารกับบุคคลอื่นในระดับน้อย และนิสิตกลุ่มเก่งมากกับกลุ่มเก่ง กลุ่มเก่งมากกับกลุ่มปานกลาง กลุ่มเก่งมากกับกลุ่มอ่อน กลุ่มเก่งกับกลุ่มปานกลาง กลุ่มเก่งกับกลุ่มอ่อน และกลุ่มปานกลางกับกลุ่มอ่อน ใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรพร เขียววรินทร์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากลวิธีในการเรียนและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีในการเรียนกับความสามารถในทักษะรับสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 411 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามกลวิธีในการเรียน แบบสอบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ และแบบสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร ใช้กลวิธีในการเรียนทั้ง 6 ด้าน คือ กลวิธีกำอย่างมีประสิทธิภาพ กลวิธีการใช้กระบวนการทางความคิด กลวิธีการจดเขียนข้อบกพร่องในการใช้ภาษา กลวิธีการจัดระบบและประเมินการเรียน กลวิธีด้านจิตพิสัย และกลวิธีด้านสังคมในระดับปานกลาง และพบว่ากลวิธีในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ

อัญชลี ประวิตรานุรักษ์ (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 547 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษและแบบสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษทั้งโดยรวมและแต่ละด้าน คือ ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียน ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง และด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นนอกชั้นเรียน ในระดับปานกลาง และกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กัน

พัชรินทร์ ม. รัตนพล (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิธีการเรียนรู้ และกลวิธีในการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จำนวน 128 คน ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับคะแนนการสอบภาษาอังกฤษ ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2539-2540 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเมินลักษณะการเรียนรู้ภาษา (SOS-L) และแบบสอบถามประเมินกลวิธีในการเรียนรู้ (SILL) ผลการวิจัยปรากฏว่า ลักษณะการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมเป็นผู้เรียนที่ชอบเรียนรู้ตามขั้นตอน (ร้อยละ 70) มีความละเอียดรอบคอบในการริเริ่มภาระงาน (ร้อยละ 52) มีลักษณะเปิดตัวชอบสังคม (ร้อยละ 48) ถนัดใช้ตา (ร้อยละ 44) และชอบคาดเดา กฎเกณฑ์ และความหมายของภาษาใหม่ (ร้อยละ 43) ในขณะเดียวกันพบว่า มีการนำกลวิธี อภิปัญญา มาใช้บ่อยถึงบ่อยมากอย่างเห็นได้ชัดมากกว่ากลวิธีอื่นๆ และเมื่อแยกพิจารณาตาม

ลำดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีลักษณะเปิดตัว (ร้อยละ 52 และ 50) ในขณะที่กลุ่มปานกลางมีลักษณะเปิดตัว (ร้อยละ 44) และนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มปานกลางเป็นผู้ที่ถนัดใช้ตา (ร้อยละ 48 และ 44) และชอบคาดเดากฎเกณฑ์และความหมายของภาษาใหม่ (ร้อยละ 39 และ 54) ในขณะที่นักเรียนกลุ่มต่ำถนัดใช้หู (ร้อยละ 41) และชอบศึกษากฎเกณฑ์ของภาษาใหม่ก่อนสรุปหาคำตอบ (ร้อยละ 50) นอกจากนี้ยังปรากฏว่านักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม นำกลวิธีอภิปรายมาใช้น้อยถึงน้อยมาก สำหรับกลวิธีความรู้ความเข้าใจและกลวิธีเสริมและทดแทน พบว่านักเรียนกลุ่มสูง และกลุ่มปานกลางได้นำมาใช้น้อยถึงน้อยมากในขณะที่นักเรียนกลุ่มต่ำนำมาใช้น้อยถึงแทบไม่ได้ใช้เลย

สุदारัตน์ พญาพรหม (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้กลวิธีในการฟัง และความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีที่ใช้ในการฟังและความสามารถในการฟังของนิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับกลวิธีที่ใช้ในการฟัง ตามแนวคิดของ Oxford (1990) และแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีในการฟัง ภาษาอังกฤษ 22 กลวิธี กลวิธีในการฟังที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุด คือ การตั้งใจฟังคำศัพท์เด่น ๆ (95.0 %) รองลงมาได้แก่ การเดาจากข้อความอื่นในประโยค (91.7 %) และการใช้ความรู้ หรือประสบการณ์เดิม (90.0 %) เมื่อพิจารณาการใช้กลวิธีในการฟังตามระดับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการฟังในระดับสูงใช้กลวิธี การควบคุมและตรวจสอบมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการฟังในระดับปานกลางและระดับต่ำ กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการฟังในระดับปานกลางใช้กลวิธี การควบคุมและตรวจสอบ และกลวิธีด้าน จิตพิสัยเท่ากัน (60 %) นอกจากนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการฟังในระดับต่ำ ใช้กลวิธีด้านจิตพิสัยเป็นอันดับสอง (53.6 %) ใกล้เคียงกับการใช้กลวิธี การชดเชยข้อบกพร่องในการใช้ภาษา (53.1 %) ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง และกลวิธีที่ใช้ในการฟังและความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของ กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ภาวิณี อุณวัฒน์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษา ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการพูดกับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ และความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 วิชาเอกการบัญชี ปีการศึกษา 2543 ในสถาบันเทคโนโลยี

ราชมงคูล จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้ภาษา ที่ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจาก Strategy Inventory for Language Learning (SILL): Version 7.0 (ESL/EFL) ของ Oxford (1990: 293 -300) และแบบสอบวัดความสามารถในการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ และกลวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ

3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษาอังกฤษ

วันทนา สีทับทิม (2528: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และได้เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จากโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 180 คน และโรงเรียนเอกชน จำนวน 180 คน รวม 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารรวมทุกทักษะสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และเมื่อพิจารณาในแต่ละทักษะพบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของนักเรียนทั้งสองกลุ่มสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มด้วย และนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลได้คะแนนสูงสุดในทักษะเขียน รองลงมาคือทักษะฟัง-พูด และทักษะอ่านตามลำดับ แต่นักเรียนโรงเรียนเอกชนได้คะแนนสูงสุดในทักษะอ่าน รองลงมาคือทักษะเขียน และทักษะฟัง-พูด ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตรวมทุกทักษะและในทักษะฟัง-พูดและทักษะเขียนของนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ค่ามัชฌิมเลขคณิตทักษะอ่านของนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนไม่แตกต่างกัน

จรรยา พานิชนก (2532: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจากความเหมาะสมในการใช้ภาษาอังกฤษตามจุดประสงค์ในการสื่อสาร สถานที่ที่เกิดการสื่อสาร หัวเรื่องในการสื่อสาร และบทบาทสถานภาพทางสังคมของผู้ร่วมการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม ผลการวิจัย พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 57.87 เมื่อจำแนกตามแผนการเรียน ปรากฏว่านักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 61.10 รองลงมาได้แก่นักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาต่างประเทศ และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ ซึ่งได้ค่ามัชฌิมเลขคณิต คิดเป็นร้อยละ 57.79 และ 54.74 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับลักษณะสำคัญของสถานการณ์ทางสังคมนั้น นักเรียนทั้ง 3 แผนการเรียน ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดในด้านการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ในการสื่อสาร โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 64.58 ส่วนการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานที่ที่เกิดการสื่อสาร หัวเรื่องสื่อสาร และบทบาทสถานภาพทางสังคมของผู้ร่วมการสื่อสารนั้น ค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละของคะแนนความสามารถของนักเรียนทั้ง 3 แผนการเรียน เท่ากับ 61.35, 53.25 และ 52.37 ตามลำดับ

นันทวิทย์ พรพิบูลย์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนิสิตระดับปริญญาตรี วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ ทางด้านความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย และความสามารถด้านกลวิธีในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ และศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ ในสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 224 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัย พบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 54.44 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ปานกลางโดยนิสิตนักศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถด้านกลวิธีในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้สูงสุด (ร้อยละ 58.03) รองลงมาคือความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา (ร้อยละ 54.23) และความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย

(ร้อยละ 51.57) ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า นิสิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีค่ามัธยเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ส่วนนิสิตจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ วิทยาเขตบางเขน และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีค่ามัธยเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างอ่อน สำหรับนิสิตนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีค่ามัธยเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

นวลจันทร์ แซ่เท้น (2538: บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่พัฒนาด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนกรรณสูตศึกษาวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 50 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่พัฒนาด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มควบคุม และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่พัฒนาด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มควบคุม

สุคนธ์ทิพย์ วัฒนามระ (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเน้นงานปฏิบัติที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนนายเรืออากาศชั้นปีที่ 2 โรงเรียนนายเรืออากาศ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนนายเรืออากาศชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเน้นงานปฏิบัติ ผู้เรียนทำงานกลุ่มเล็ก และงานคู่ ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมได้รับการสอนปกติตามคู่มือครู มีครูเป็นจุดศูนย์กลางในการสอน ผู้เรียนทำงานเดี่ยว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการสอนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองอย่างละ 10 แผน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถ

ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทักษะรวมและแต่ละทักษะคือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนของนักเรียนนายเรียนอากาศชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเน้นงานปฏิบัติสูงกว่านักเรียนนายเรืออากาศที่ได้รับการสอนปกติตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

เนาวรัตน์ ทองคำ (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในด้านความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายและด้านกลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ และเปรียบเทียบสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 482 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 408 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวัดสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาคิดเป็นร้อยละ 50.13 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างอ่อน เมื่อแยกพิจารณาตามองค์ประกอบของสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารพบว่า นักเรียนมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนกลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้สูงสุด (ร้อยละ 56.55) รองลงมา คือ ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา (ร้อยละ 55.10) และความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย (ร้อยละ 40.86) ตามลำดับ ค่ามัชฌิมเลขคณิตของสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 43.23 อยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก เมื่อแยกพิจารณาตามองค์ประกอบของสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารพบว่า นักเรียนมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของกลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้สูงสุด (ร้อยละ 48.21) รองลงมา คือ ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา (ร้อยละ 44.68) และความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย (ร้อยละ 38.50) นอกจากนี้พบว่านักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตของสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างๆ จากต่างประเทศที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาอังกฤษ การใช้กลวิธีในการเรียนภาษา

อังกฤษ และความสามารถทางภาษาอังกฤษ พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความกับการใช้กลวิธีในการเรียนภาษา งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความกับความสามารถทางภาษา และงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความ การใช้กลวิธีในการเรียนภาษา และความสามารถทางภาษา นำเสนอตามลำดับดังนี้

1) งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความกับกลวิธีในการเรียนภาษา

Chao (1996: 3366A) ได้ศึกษาการใช้กลวิธีในการฟังเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชาวจีนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ และผลของการใช้กลวิธีที่มีต่อความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจ และกลวิธีในการฟังเพื่อความเข้าใจใดบ้างที่ช่วยนักเรียนในการฟังข้อความที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน (Authentic Texts) กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชาวจีนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษหรือการสอนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกจาก 6 มหาวิทยาลัยในประเทศไต้หวัน จำนวน 229 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวัดความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาอังกฤษ แถบบันทึกภาพรายการโทรทัศน์ในประเทศสหรัฐอเมริกา รายการ Good Morning America จำนวน 2 รายการ และแบบสอบถามกลวิธีในการฟังเพื่อความเข้าใจ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชาวจีนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศใช้กลวิธีจากบนสู่ล่าง กลวิธีทางสังคม กลวิธีในการควบคุมตนเอง กลวิธีจากล่างสู่บน กลวิธีการศึกษาข้อมูลทางวิชาการ และกลวิธีในการฟังตนเอง นักเรียนมีแนวโน้มที่จะใช้กลวิธีจากบนสู่ล่างมากกว่ากลวิธีจากล่างสู่บน และกลวิธีในการฟังตนเองมากกว่ากลวิธีทางสังคม และพบว่าการใช้กลวิธีในการฟังเพื่อความเข้าใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาอังกฤษหรือความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจ จากการวิเคราะห์ตัวแปร (Factor Analysis) พบว่านักเรียนที่มีความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจสูงใช้กลวิธีในการฟังเพื่อความเข้าใจ คือ กลวิธีทางภาษา กลวิธีในการควบคุมตนเอง กลวิธีในการทำความเข้าใจเรื่องโดยรวม กลวิธีในการทำ ความเข้าใจรายละเอียด และกลวิธีทางสังคม ในการที่จะเข้าใจข้อความที่ได้ฟังในชีวิตประจำวัน นักเรียนจำเป็นต้องจับใจความโดยรวม และพยายามทำความเข้าใจในการฟังให้ทันกับอัตราความเร็วในการพูดของข้อความที่ฟัง ความรู้เดิมสามารถช่วยให้เข้าใจข้อความที่ฟังได้ นักเรียนที่มีความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจต่ำมักจะเสียสมาธิได้ง่ายระหว่างที่ฟังข้อความ นักเรียนหญิงใช้กลวิธีในการจดบันทึก กลวิธีในการใช้สิ่งที่ช่วยในการฟัง และกลวิธีในการประเมินตนเอง

มากกว่านักเรียนชาย แต่ใช้กลวิธีในการฟังเสียงย่อยๆ น้อยกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีประสบการณ์ในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษมีความมั่นใจในการฟัง และมีความสามารถในการสรุปอ้างอิงและคาดเดาได้มากกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการฟังต่ำกว่าซึ่งเป็นนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ในการเดินทางไปประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ นักเรียนที่มีความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจสูงใช้กลวิธีการใช้กระบวนการทางความคิด มากกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจต่ำ

2) งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความกับความสามารถทางภาษา

Schmidt-Rinehart (1992: 1433A) ได้ศึกษาผลของความคุ้นเคยกับหัวเรื่องและระดับความสามารถทางภาษาที่มีต่อความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนที่เรียนภาษาสเปนระดับมหาวิทยาลัยจำนวน 3 ห้องซึ่งมีระดับความสามารถทางภาษาสเปนแตกต่างกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ข้อความจำนวน 2 ข้อความ โดยข้อความหนึ่งเป็นข้อความที่มีหัวเรื่องที่นักเรียนคุ้นเคย และอีกข้อความหนึ่งมีหัวเรื่องเป็นหัวเรื่องที่นักเรียนไม่คุ้นเคย แบบสอบถามวัดความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความ โดยให้นักเรียนเขียนสิ่งที่จดจำได้จากการฟังเป็นภาษาแม่ซึ่งก็คือภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามหลังการทำแบบสอบถามวัดความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความ ผลการวิจัยพบว่าความคุ้นเคยกับหัวเรื่องและความสามารถทางภาษา มีผลต่อความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความจากการฟังข้อความที่คุ้นเคยมากกว่าการฟังข้อความที่ไม่คุ้นเคยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาในระดับสูงมีความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการทำแบบสอบถามหลังการทำแบบสอบถามวัดความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความ นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับระดับความยากของกิจกรรมการฟังครั้งนี้ว่า การออกเสียงของผู้พูดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความ

Taylor (1993: 1711A) ได้ศึกษาความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปนของนักเรียนที่ได้รับวิธีการฟังแตกต่างกัน และความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปนกับความสามารถทางภาษาสเปน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับมหาวิทยาลัยที่เรียนภาษาสเปนเป็นภาษาต่างประเทศจำนวน 120 คน โดยแบ่ง

เป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ผู้วิจัยสุ่มให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบสอบวัดความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปน โดยได้รับวิธีการฟังแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่ 1 ฟังข้อความจำนวน 1 ครั้ง แล้วเขียนบันทึก กลุ่มที่ 2 ฟังข้อความจำนวน 2 ครั้งแล้วเขียนบันทึก กลุ่มที่ 3 ฟังข้อความจำนวน 1 ครั้งแล้วเขียนบันทึก มีการเก็บแบบบันทึก แล้วจึงฟังข้อความเดิมเป็นครั้งที่สอง และเขียนบันทึกอีกครั้งหนึ่ง กลุ่มที่ 4 ฟังข้อความจำนวน 1 ครั้ง แล้วเขียนบันทึก ไม่มีการเก็บแบบบันทึก แล้วจึงฟังข้อความเดิมเป็นครั้งที่ 2 และเขียนบันทึกอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ยังแบ่งตัวอย่างประชากรในแต่ละกลุ่มเป็น 3 กลุ่มตามระดับความสามารถทางภาษาสเปน เป็นกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบวัดความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปนโดยให้นักเรียนเขียนเป็นภาษาสเปน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับวิธีการฟังแบบที่ 3 มีความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความสูงสุด รองลงมาคือกลุ่มที่ได้รับวิธีการฟังแบบที่ 2 แบบที่ 4 และแบบที่ 1 นอกจากนี้ยังพบว่าความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปนมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางภาษาสเปนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความ การใช้กลวิธีในการเรียนภาษา และความสามารถทางภาษา

Wilberchied (1998: 1497A) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันที่มีต่อความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปน โดยกลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งมีการจดบันทึก และอีกครึ่งหนึ่งไม่มีการจดบันทึก และศึกษาผลของความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ ที่มีต่อความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปน นอกจากนี้ยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปน ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ และตัวแปรอื่นๆที่วัดความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ซึ่งได้แก่ เกรดเฉลี่ยทางการเรียนโดยรวม เกรดเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษ คะแนนการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษ เกรดเฉลี่ยวิชาภาษาสเปน และการใช้กลวิธีในการเรียนภาษา กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนวิชาภาษาสเปน จำนวน 100 คน โดยผู้วิจัยสุ่มกลุ่มที่มีการจดบันทึก จำนวน 50 คน และกลุ่มที่ไม่มีการจดบันทึก จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แถบบันทึกเสียงข้อความซึ่งมีจำนวน 343 คำ โดยมีความยาว 132 วินาที กระดาษสำหรับจดบันทึกสำหรับกลุ่มที่มีการจดบันทึกระหว่างที่ฟัง แบบสอบวัดความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปนโดยให้นักเรียนเขียนเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่หนึ่ง แบบสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษ แบบสำรวจการใช้กลวิธีในการ

เรียนภาษา Strategy Inventory for Language Learning (SILL) ผลการวิจัยพบว่า การจัดบันทึก มีผลต่อความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปน แต่จะเป็นประโยชน์มากที่สุดสำหรับผู้ที่มีความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษสูง ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษมีผลต่อความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ผลการวิจัย พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปน ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ การใช้กลวิธีในการเรียน ภาษา และความสามารถทางภาษาสเปนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปนกับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ มีค่าสูงสุด รองลงมาคือค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความสามารถในการระลึกทันทีหลังการฟังข้อความภาษาสเปนกับความสามารถทางภาษาสเปน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย